



KOMMISSJONEN FOR  
GJENOPPTAKELSE AV STRAFFESAKER

## ÅRSRAPPORT 2020

### I. Leders beretning

Da Norge stengte ned torsdag 12. mars 2020 på grunn av koronapandemien, var det ingen tradisjon for hjemmekontor i Gjenopptakelseskommissjonen. Likevel hadde vi i løpet av 24 timer funnet digitale løsninger som gjorde det mulig å arbeide annet sted enn på kontoret. Alle ansatte som dro hjem den torsdagen, kunne fredag 13. mars koble seg opp på en mobil løsning. Kontoret i Tordenskioldsgate 6 var bemannet bare en dag i uken for å motta og sende post, men det *digitale* kontoret var fullt bemannet og i vanlig drift. Kontormøter ble holdt på Teams.

Frem til juni arbeidet vi hjemmefra, flere i nytt kontorfellesskap med barn, studenter, partnere og hunder. Deretter vekslet vi på å være på kontoret og hjemme, frem til slutten av september. Fra da og frem til årsskiftet arbeidet vi hjemmefra i størst mulig grad i tråd med påleggene fra myndighetene.

Pandemien ble også utfordrende for kommisjonen hvis medlemmer bor rundt omkring i Norge. Smittefaren i Oslo var stor, og vi kunne ikke ha fysiske møter. Kommisjonsmøtet i mars ble avholdt som en telefonkonferanse, mens kommisjonsmøtene resten av året var digitale møter. Fra usynkrone møter med dårlig lyd og bildekvalitet, fikk vi etter hvert på plass bedre tekniske løsninger og erfaring med denne måten å treffes på.

Koronapandemien har medført at enkelte saker har tatt lengre tid enn de trolig ville ha gjort under normale omstendigheter. For eksempel ble veiledningssamtaler og avhør utsatt, sakkyndige erklæringer ble forsinket, og gjennomføring av digitale møter var uvant og krevende. Kommisjonsmøtene blir annerledes og tar mer tid enn når vi treffes ansikt til ansikt.

Året 2020 skjøt digitaliseringen virkelig fart. En ekstra bevilgning til digitaliseringsprosjektet vi hadde jobbet med i flere år, gjorde at vi kunne inngå avtale om nytt saks- og arkivsystem med Sikri AS i mars. I slutten av oktober var medarbeiderne ferdig kurset og systemet tatt i bruk. Prosjektet har tatt tid og ressurser, men ble gjennomført innenfor både den økonomiske rammen og i tråd med tidsplanen.

For budsjettåret 2020 hadde kommisjonen kr 22 467 000 til disposisjon og forbrukte kr 22 288 546. Det meste av midlene går med til faste utgifter som IKT-utgifter, husleie, lønn til sekretariatets ansatte og godtgjøring til kommisjonens medlemmer. I beløpet ligger også en ekstra bevilgning på grunn av merbelastningen med NAV-sakene, som gjorde det mulig å ansette to jurister i engasjement.

I 2020 mottok kommisjonen 200 begjæringer om gjenåpning, i 2019 var tallet 153. Kommisjonen avsluttet til sammen 161 saker, mot 131 i 2019. Kommisjonen har gjenåpnet 37 saker (27 %), mens 20 begjæringer ikke er tatt til følge. Kortversjoner av de gjenåpnede sakene er inntatt i årsrapporten. Kommisjonen eller leder/nestleder har forkastet 78 begjæringer. Snittet for gjenåpnede saker for alle årene kommisjonen har eksistert er det samme som før, ca. 16 %.

Fra januar mottok vi 32 såkalte NAV-saker. Kommisjonen har så langt gjenåpnet 18 av sakene. Den første saken som ble avgjort av kommisjonen, står for Høyesterett som har bedt EFTA-domstolen om en rådgivende tolkningsuttalelse i saken, for å få avklart om folketrygdlovens krav til opphold i Norge for å motta arbeidsavklaringspenger, og NAVs praksis i tilknytning til dette, er forenlig med EØS-retten. Riksadvokaten, og også kommisjonen, fant det naturlig å avvente behandlingen av spørsmålene i EFTA-domstolen før det tas stilling til om flere NAV-saker bør gjenåpnes. Uttalelsen fra EFTA-domstolen er ventet i første halvår 2021.

Baneheia-saken har tatt mye tid for sekretariatet og for kommisjonen. Behandlingen av saken har gått over mange heldags møtedager og flere ekstramøter. Andre omfattende og kjente saker, som Torgersen-saken og Orderud-saken, har også tatt mye tid og ressurser.

Gjenopptakelseskommisjonen er en viktig del av strafferettspleien og bidrar til å virkeliggjøre rettsstaten. Vårt mål er at saksbehandlingen skal være objektiv, grundig og effektiv. Saksbehandlingen skal sikre materielt riktige avgjørelser innen rimelig tid. En åpen og kritisk innstilling til sakene er viktig. Erfarne og engasjerte medarbeidere i kommisjonens sekretariat forbereder sakene for kommisjonen. Det har ikke vært endringer i kommisjonens sammensetning i 2020. Medlemmene av kommisjonen og medarbeiderne presenteres senere i årsrapporten.

Kommisjonen har ikke nådd målet den har satt seg om at antall avgjørelser ikke skal være lavere enn antall mottatte begjæringer. I et meget spesielt år og med det største antall saker mottatt noe år, bortsett fra oppstartsåret 2004, er jeg likevel godt fornøyd med det vi har fått til. De ansatte i sekretariatet har vist stor fleksibilitet og innsatsvilje. Kommisjonen har arbeidet ekstra mye dette året, med langt flere forberedelsestimer og møtedager enn det vi vanligvis har. Uten denne innsatsen og den ekstra bevilgningen vi fikk til to ekstra jurister, ville resultatene vært helt annerledes.

Oslo, 15. februar 2021

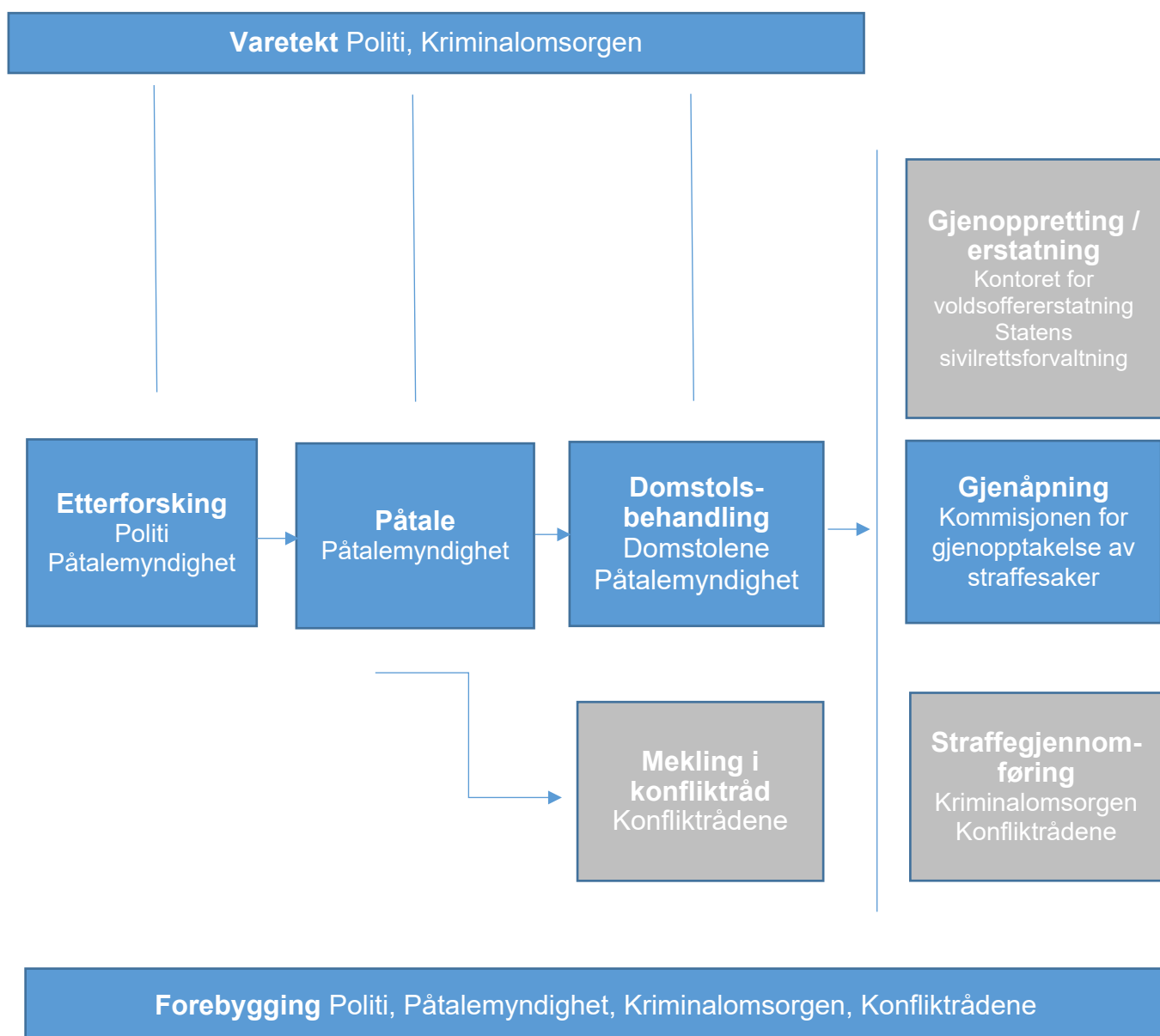
Siv Hallgren  
leder

*Dokumentet er elektronisk godkjent*

## II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

### Gjenopptakelseskomisjonens plass i straffesakskjeden

Figuren nedenfor er ment som en forenklet illustrasjon av Gjenopptakelseskomisjonens plassering i straffesakskjeden. Prosjektet Elektronisk samhandling mellom aktørene i straffesakskjeden (ESAS) skal bidra til en mer effektiv straffesakskjede og bedre kvalitet. Det er etablert en teknisk plattform, Justishub, som muliggjør elektronisk kommunikasjon mellom politi, påtalemyndighet, domstolene og kriminalomsorgen. Flere sentrale virksomheter skal etter hvert kobles opp mot Justishub. Kommissjonen arbeider også med dette. Gjenopptakelseskomisjonens digitaliseringsprosjekt er nærmere beskrevet nedenfor under overskriften «Kommissjonens virksomhet for øvrig».



### Omtale av virksomheten og samfunnsoppdraget

Muligheten for gjenåpning er viktig for å ivareta rettssikkerheten til det enkelte individ. Gjenopptakelseskommisjonen er et uavhengig forvaltningsorgan, og kommisjonens samfunnsoppdrag er å behandle begjæringer om gjenåpning av straffesaker som er rettskraftig avgjort i domstolene.

Gjenopptakelseskommisjonen ble opprettet ved lov 15. juni 2001 nr. 63 og startet sin virksomhet i januar 2004. Målet var å skape økt tillit til behandlingen av begjæringer om gjenåpning av straffesaker ved å la en uavhengig kommisjon behandle disse sakene. Tidligere lå denne oppgaven til de domstolene, som hadde avsagt dom i sakene. Bakgrunnen for endringen var at man hadde hatt flere omdiskuterte saker i nittenåtti- og nittennitti-årene. Kommisjonen skulle veilede domfelte, utrede og avgjøre sakene. Gjennom reformen fikk også påtalemyndigheten en mer tilbaketrukket rolle.

I kommisjonens første år kom det inn 232 begjæringer om gjenåpning. Senere har Gjenopptakelseskommisjonen mottatt mellom 150 og 170 begjæringer hvert år inntil 2020 da det inkom 200 begjæringer. Fra oppstarten i 2004 til årsskiftet i 2020 har Gjenopptakelseskommisjonen realitetsbehandlet 2202 saker.

Kommisjonen er administrativt underlagt Justis- og beredskapsdepartementet. Departementet kan ikke instruere kommisjonen om hvordan den skal utøve sin myndighet i enkeltsaker.

Domfelte kan kreve gjenåpning av en rettskraftig dom i en straffesak for eksempel hvis:

- Det er nye bevis eller nye omstendigheter som synes egnet til å føre til frifinnelse, anvendelse av en mildere strafferegel eller vesentlig mildere straff.
- En internasjonal domstol eller FNs menneskerettskomité i sak mot Norge har kommet til at avgjørelsen eller saksbehandlingen er i strid med folkeretten, slik at det er grunn til å regne med at en ny behandling av straffesaken vil føre til et annet resultat.
- Noen som har hatt sentral befatning med saken (for eksempel dommer, aktor, forsvarer, sakkyndig eller rettstolk), har gjort seg skyldig i en straffbar handling som kan ha hatt innvirkning på dommen til skade for domfelte.
- En dommer eller et lagrettemedlem som behandlet saken var inhabil, og det er grunn til å anta at det kan ha hatt betydning for avgjørelsen.
- Høyesterett har fraveket en lovtolking som den tidligere har lagt til grunn, og som dommen bygger på.
- Det foreligger særlige forhold som gjør det tvilsomt om dommen er riktig, og tungtveiende hensyn tilsier at spørsmålet om siktedes skyld blir prøvd på ny.

Kommisjonen har plikt til å veilede den som ber om å få sin sak behandlet på nytt. Med mindre domfelte er representert ved advokat, vil han vanligvis få tilbud om en veiledningssamtale. En slik samtale kan finne sted pr. telefon eller personlig fremmøte i kommisjonens lokaler. Dersom domfelte soner, kan samtalen finne sted i fengselet.

Når særlige grunner foreligger, kan den som begjærer gjenåpning få oppnevnt forsvarer på det offentliges bekostning.

Gjenopptakelseskommisjonen sørger for nødvendig utredning av sakens faktiske og rettslige sider, og kan innhente opplysninger på den måten den anser hensiktsmessig. Ved opprettelsen av kommisjonen ble det ansett som ønskelig å etablere et organ som kunne være i stand til å foreta en selvstendig utredning av sakene. Siden oppstarten i 2004 har kommisjonen hatt flere saker til behandling som har krevd utredning av større omfang.

Dersom begjæringen ikke forkastes, men utredes videre, skal domfelte og påtalemyndigheten gjøres kjent med kommisjonens utredning og gis anledning til å komme med eventuelle merknader. Fornærmede eller etterlatte skal underrettes om begjæringen. Fornærmede og etterlatte har rett til dokumentinnsyn og til å uttale seg skriftlig om begjæringen, og de kan be om å få avgj forklaring til kommisjonen. Kommisjonen kan oppnevne bistandsadvokat for fornærmede etter straffeprosesslovens alminnelige regler så langt de passer.

Begjæringene avgjøres av kommisjonen. Kommisjonens leder/nestleder kan forkaste begjæringer om gjenåpning av avgjørelser som etter sin art ikke kan gjenåpnes av kommisjonen, begjæringer som ikke inneholder noen gjenåpningsgrunn etter loven eller som åpenbart ikke kan føre frem.

Dersom kommisjonen beslutter at en begjæring skal tas til følge, skal saken henvises til ny behandling ved en domstol som er sideordnet den domstol som avsa den opprinnelige dom. Er avgjørelsen truffet av Høyesterett, behandles saken på nytt av Høyesterett.

### Organisasjonen

Kommisjonen består av fem faste medlemmer og tre varamedlemmer. Lederen, nestlederen, ett annet medlem og to av varamedlemmene skal ha juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap. Lederen utnevnes av Kongen i statsråd for en periode på syv år, og medlemmene og varamedlemmene oppnevnes av Kongen i statsråd for en periode på tre år. Kommisjonens medlemmer og varamedlemmer kan gjenoppnevnes én gang for nye tre år.

### **Presentasjon av kommisjonens medlemmer pr. 31.12.2020**

#### **Siv Hallgren (2017 – 2024 åremål)**

##### *Leder av Gjenopptakelseskommisjonen*

Arbeidserfaring fra Justisdepartementet, konsulent i Direktoratet for Arbeidstilsynet, politifullmektig/adjutant, påtaleleder og konst. kriminalsjef i Asker og Bærum politidistrikt, hodejeger i ISCO Group AS og advokatfullmektig/advokat i advokatfirmaet Lea, Haavik & Helland og advokat og partner i Advokatfirmaet Elden DA. Var leder for bistandsadvokatutvalget i Advokatforeningen i seks år og medlem i Helsepersonellnemnda i tre år. Var medlem av Arbeidsgruppe for økt bruk av konfliktråd, i Tilregnelighetsutvalget og i Særdomstolsutvalget.

#### **Sven Ole Fagernæs (2015 - 2021, nestleder)**

##### *Advokat*

Fagernæs har vært ved Regjeringsadvokatembetet fra 1976. Han ble utnevnt til regjeringsadvokat i 1994 og var det til han gikk av med pensjon i april 2015. Fagernæs har tidligere jobbet i Lovavdelingen i Justisdepartementet, vært dommerfullmektig ved Indre Sogn sorenskriverembete og ekstraordinær lagdommer i Hålogaland lagmannsrett. I perioden 1998 – 2001 hadde Fagernæs permisjon fra

Regjeringsadvokatembetet for å være konstituert departementsråd i Justisdepartementet. I 2005 var han konstituert sysselmann på Svalbard.

**Elin Ramleth Østli (2019 – 2022, medlem)**

*Statsautorisert revisor*

Østli har høyere revisoreksamen fra 1986. Fra 1994 har hun vært privatpraktiserende revisor og oppdragsansvarlig partner i Revisorsenteret Trysil DA. I perioden 2004 – 2007 og fra 2010 har hun hatt verv i kvalitetskontrollen i Den norske Revisorforening. I 2012 – 2016 var hun medlem i Klagenemnd for revisor- og regnskapsførersaker.

**Dag Jodaa (2017 - 2023, medlem)**

*Tingrettsdommer i Rana tingrett*

Jodaa har juridisk embetseksamen fra 1996. Han var dommerfullmektig i 1996-1999, rådgiver i Justisdepartementet i 1999-2000 og privatpraktiserende advokat og partner i Advokathuset Helgeland DA fra 2000-2015 hvoretter han har vært dommer i Rana tingrett.

**Tor Ketil Larsen (2015 - 2021, medlem)**

*Seksjonsoverlege ved Stavanger Universitetssykehus og professor II ved Universitetet i Bergen*

Larsen har hatt 4 stipendiatperioder ved Universitetet i Oslo à 3 år tilknyttet Institutt for Basalmedisinske fag og ble dr. med. i 1989. Han har vært leder av tidlig intervensjonsdelen av det såkalte TIPS-prosjektet. Han har vært faglig leder av regionalt senter for klinisk psykoceforskning ved Stavanger Universitetssykehus og forskningssjef ved avdelingen. Larsen har skrevet ca. 130 artikler / bokkapitler om tema psykozer, tidlig oppdagelse, rusmisbruk, tvangslidelse, ADHD, epilepsi og langtidsforløp ved psykozer. Han har lang erfaring som rettspsykiatrisk sakkyndig.

**Hanne Helle Arnesen (2016 - 2022, varamedlem)**

*Lagdommer i Agder lagmannsrett*

Helle Arnesen har juridisk embetseksamen fra 1986. Hun har tidligere vært førstekonsulent/utredningskonsulent i Justisdepartementet, dommerfullmektig ved Larvik sorenskriverembete og privatpraktiserende advokat i 12 år. Hun har vært lagdommer siden 2004.

**Arne Gunnar Aas (2015 - 2021, varamedlem)**

*Advokat*

Aas har juridisk embetseksamen fra 1977. Han har tidligere vært konsulent i Sjøfartsdirektoratet, dommerfullmektig ved Holt sorenskriverembete og politijurist i Asker og Bærum politidistrikt. Han har vært advokat i advokatfirmaet Hjort fra 1981 til 2020 og har hatt møterett for Høyesterett fra 1993. Aas har tidligere vært engasjert som rådgiver av JD med arbeidsfelt menneskerettigheter i Moldova. Aas har vært fast forsvarer ved Oslo tingrett, Borgarting lagmannsrett og Høyesterett.

**Timothy John Brennen (2019 – 2022, varamedlem)**

*Professor i psykologi ved Universitetet i Oslo*

Brennen forsker på menneskers mentale prosesser, om temaer som personidentifisering, falske minner, og effekten av traumer på hvordan man husker og tenker. Han har hatt flere oppdrag som rettsoppnevnt sakkyndig vitne om hukommelse og relaterte temaer. Han har tidligere jobbet ved universitetene i Tromsø, Savoie og Grenoble, har vært forskningsleder ved Psykologisk institutt, og forskningsdekan ved det samfunnsvitenskapelige fakultet, UiO.

## **Presentasjon av kommisjonens sekretariat pr. 31.12.2020**

Gjenopptakelseskommisjonen har sitt sekretariat i Oslo. Kommisjonens leder er ansatt på heltid som leder for sekretariatet. Sekretariatet hadde ellers ved årsskiftet femten tilsatte. Av disse var elleve juridiske og to politifaglige utredere, samt en kontorsjef og en seniorsekretær. Tre av de juridiske utredere var ansatt i engasjementstillinger.

### **Elisabeth Kjærheim**

*Administrativ nestleder og seniorrådgiver fra 2004*

Juridisk embetseksamen fra Universitetet i Oslo 1987. Arbeidserfaring fra Sivilombudsmannen som seniorrådgiver og nestleder, og fra Drammen byrett som dommerfullmektig og konstituert byrettsdommer.

### **Lisbeth Wille-Sveum**

*Seniorrådgiver fra 2004*

Politiskolen 1979. Arbeidserfaring fra Oslo politidistrikt og Kriminalpolitisen, høgskolelærer ved Politihøgskolen, og prosjektleder/forsker Rettsmedisinsk institutt (Folkehelseinstituttet).

### **Knut Jan Nielsen**

*Seniorrådgiver fra 2004*

Politiskolen 1979. Arbeidserfaring som polititjenestemann ved Oslo politidistrikt, Kriminalpolitisen, Justisdepartementet. Politiattache ved Den norske ambassaden i Madrid og rådgiver i Innsynsutvalget.

### **Magne Svor**

*Seniorrådgiver fra 2004*

Juridisk embetseksamen fra Universitetet i Oslo 1985. Arbeidserfaring fra Politiavdelingen i Justisdepartementet og som politifullmektig ved Oslo politikammer, samt som dommerfullmektig og konstituert dommer i Drammen byrett.

### **Hildegunn Sandhalla**

*Kontorsjef fra 2004*

Arbeidserfaring fra Heidenreich AS, Justis- og politidepartementet – Innsynsutvalget og Grohe AS.

### **Louise Olsrud**

*Seniorrådgiver fra 2005*

Juridisk embetseksamen fra Universitetet i Oslo 1987. Arbeidserfaring fra fylkesmannen, som dommerfullmektig, politifullmektig og advokatfullmektig, og med lovarbeid i Justisdepartementet og for Bygningslovutvalget.

### **Sonny Folkenborg**

*Seniorrådgiver fra 2008*

Juridisk embetseksamen fra Universitetet i Oslo 2000. Arbeidserfaring som advokat i Advokatfirmaet Staff og som dommerfullmektig i Sandefjord tingrett.

### **Helene Cecilie Rør**

*Seniorrådgiver fra 2008*

Juridisk embetseksamen fra Universitetet i Oslo 1988.

Arbeidserfaring fra Direktoratet for Arbeidstilsynet, som lovrådgiver i

Finansdepartementet, dommerfullmektig ved Trondenes sorenskriverembete og som seniorrådgiver i Skattedirektoratet.

**Hilde Hermansen**

*Seniorsekretær fra 2009*

Sekretærutdanning fra Treider og Merkantil Institutt. Arbeidserfaring som sekretær fra Advokatfirmaet Schjødt AS og Advokatfirmaet Torkildsen, Tennøe & Co AS.

**Ksenija Nilsen**

*Seniorrådgiver fra 2019*

Juridisk embetseksamen fra Universitet i Bergen 2009.

Arbeidserfaring som advokat fra advokatfirmaet Matrix, Justisdepartementet og som seniorrådgiver i Statens sivilrettsforvaltning.

**Tonje Brunvand Hauge (permisjon)**

*Seniorrådgiver fra 2019*

Mastergrad i rettsvitenskap fra Universitetet i Bergen 2012. Arbeidserfaring som seniorrådgiver i Statens sivilrettsforvaltning.

**Eva Bergman Kvamme (permisjon)**

*Seniorrådgiver fra 2020*

Juridisk embetseksamen fra Universitetet i Oslo 2003

Arbeidserfaring som rådgiver i Justisdepartementet, politiadvokat og dommerfullmektig /konstituert tingrettsdommer

**Vilde Ødegård**

*Rådgiver, engasjement 2020*

Mastergrad i rettsvitenskap fra Universitetet i Oslo 2019, og utvekslingsopphold ved Université Jean Moulin Lyon 3 i 2019. Arbeidserfaring som studentstipendiat i Stortingets utredningsseksjon, og praktikantopphold blant annet i Justisdepartementets lovavdeling.

**Marie Bagnes**

*Rådgiver, engasjement 2020*

Mastergrad i rettsvitenskap fra Universitetet i Bergen 2019, og LLM i International Law fra SOAS University of London 2019. Arbeidserfaring som studentpraktikant ved Norges faste delegasjon til Europarådet, samt traineeopphold i ulike private advokatfirmaer og Kommuneadvokaten i Oslo.

**Silje Andreassen Lind**

*Seniorrådgiver, engasjement fra 2020*

Mastergrad i rettsvitenskap fra Universitetet i Oslo 2013. Arbeidserfaring som rådgiver i Toll- og avgiftsdirektoratet, og som advokat i Arntzen de Besche Advokatfirma og i Deloitte Advokatfirma.



### Presentasjon av utvalgte hovedtall

I Prop. 1 S (2019-2020) for budsjettåret 2020 ble det fremmet et budsjettforslag på Kr 20 230 000. Kommisjonen fikk etter Stortingets budsjettvedtak 12. desember 2019 tildelt kr 20 230 000 i midler. I tillegg har virksomheten fått en tilleggsbevilgning på kr 1 800 000 til behandling av NAV-sakene, samt overført ubrukte midler fra 2018 på kr 370 000 og en lønnskompensasjon på kr 67 000. Samlet tildelt bevilgning for 2020 blir kr 22 467 000.

Noen av de tilsatte i kommisjonens sekretariat har midlertidig redusert arbeidstid og noen er ute i permisjon. Til sammen utgjorde antall årsverk i sekretariatet 13,61 i 2020.

Kommisjonens driftsutgifter i 2020 var på kr 22 288 546. Lønnsutgifter til tilsatte og godtgjørelse til medlemmer utgjorde kr 16 808 474 inkludert pensjonsutgifter og arbeidsgiveravgift. I tillegg til bevilgningen over kap. 468 belastes også enkelte driftsutgifter over kap. 466 Særskilte straffesaksutgifter.

### III. Årets aktiviteter og resultater

Gjenopptakelseskommisjonen skal ha en objektiv, grundig og effektiv saksbehandling for å oppnå materielt riktige avgjørelser innen rimelig tid. Kommisjonen har som mål at antallet avgjørelser ikke skal være lavere enn antallet mottatte begjæringer, slik at saksbeholdningen ikke skal øke.

#### Sakene og saksbehandlingen

##### *Begjæringer mottatt og avsluttede saker*

Kommisjonen har i løpet av året avholdt 8 møter over 23 møtedager. Møtene ble avholdt som fysiske møter frem til mars 2020, etter mars har de blitt avholdt som digitale møter / telefonkonferanser.

Kommisjonen har mottatt 200 begjæringer om gjenåpning i 2020 mot 153 i 2019. Tallene representerer antallet dommer som er begjært gjenåpnet, ikke antall domfelte som har begjært gjenåpning.

Av de gjenåpningsbegjæringene som kommisjonen mottok i 2020 er det 30 saker som gjelder kvinner og 170 saker som gjelder menn. Enkelte personer har begjært gjenåpning av flere dommer og er derfor registrert med flere saker.

Det er avsluttet til sammen 161 saker, hvorav 139 er realitetsvurdert. Av disse 139 begjæringene er 37 saker gjenåpnet.

Det er gjenåpnet 11 saker (dommer) på grunnlag av at det i ettertid er innhentet sakkyndig erklæring som reiser tvil om domfeltes strafferettslige tilregnelighet på handlingstiden, og 4 saker er gjenåpnet på grunnlag av andre nye bevis eller omstendigheter (straffeprosessloven § 391 nr. 3). Det er gjenåpnet 18 «NAV-saker», hvor det blant annet er lagt til grunn at dommene bygger på feil rettsanvendelse og at det følgelig foreligger særlige forhold som gjør det tvilsomt om dommen er riktig (straffeprosessloven § 392 annet ledd). Fire «FK-saker» (Flyktningkonvensjonen) er gjenåpnet etter samme bestemmelse, idet det var flere vilkår i konvensjonen som ikke var blitt vurdert av retten ved domfellelsen. Se mer om disse sakene nedenfor.

I kommisjonen er 20 begjæringer ikke tatt til følge.

De resterende 82 begjæringene er forkastet av kommisjonen eller leder/nestleder fordi de åpenbart ikke kunne føre frem.

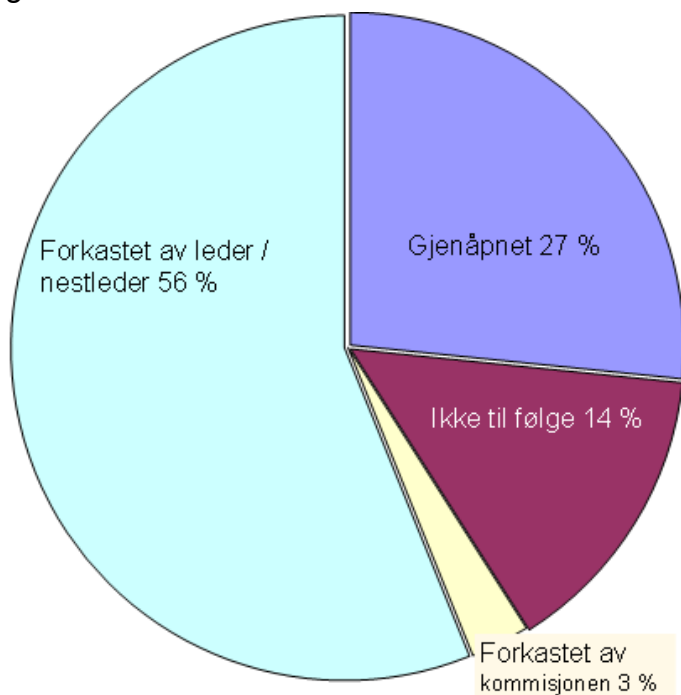
De øvrige 22 sakene som er avsluttet, er ikke realitetsvurdert. Dette har f.eks. vært begjæringer om gjenåpning av sivile saker, manglende rettslig interesse og begjæringer som er trukket.

Kommisjonen har også arbeidet med saker som har vært omfattende og tidkrevende, og som følgelig ikke er blitt avsluttet i løpet av 2020. I enkelte saker er det store dokumentmengder som skal gjennomgås av kommisjonens medlemmer og utredere, og det kan være behov for å drøfte saken over flere møter. Dette kan være saker hvor det er foretatt utredningsskritt og saker hvor spørsmålet om å iverksette utredningsskritt har vært drøftet i kommisjonen. Som eksempler på saker som i større eller mindre grad har vært behandlet over flere møter i 2020 kan nevnes Baneheia-saken og Torgersen-saken.

Fullstendig oversikt over antall mottatte begjæringer og avsluttede saker i 2020 fremkommer av tabellen nedenfor:

	Mottatt	Avsluttet	Gjenåpnet	Ikke til følge	Forkastet av kommisjonen	Forkastet av leder/nestleder	Ikke realitetsvurdert
Generelt	1	2				1	1
Seksualforbrytelser	34	30		3	2	23	2
Vold, trusler	38	30	4	4	1	16	5
Narkotika	11	9	1	4	1	2	1
Vinning	53	50	26	5		17	2
Diverse forbrytelser	50	30	5	2		14	9
Diverse forseelser	13	10	1	2		5	2
Henlagte saker							
Midlertidig avgj.							
Inndragning eller mortifikasjon							
Henvendelser							
Forelegg							
Sivile saker							
Annet om fagsaker							
<b>Totalt</b>	<b>200</b>	<b>161</b>	<b>37</b>	<b>20</b>	<b>4</b>	<b>78</b>	<b>22</b>

Figuren nedenfor viser utfallet av de realitetsbehandlede sakene i 2020



## 2004 - 2020

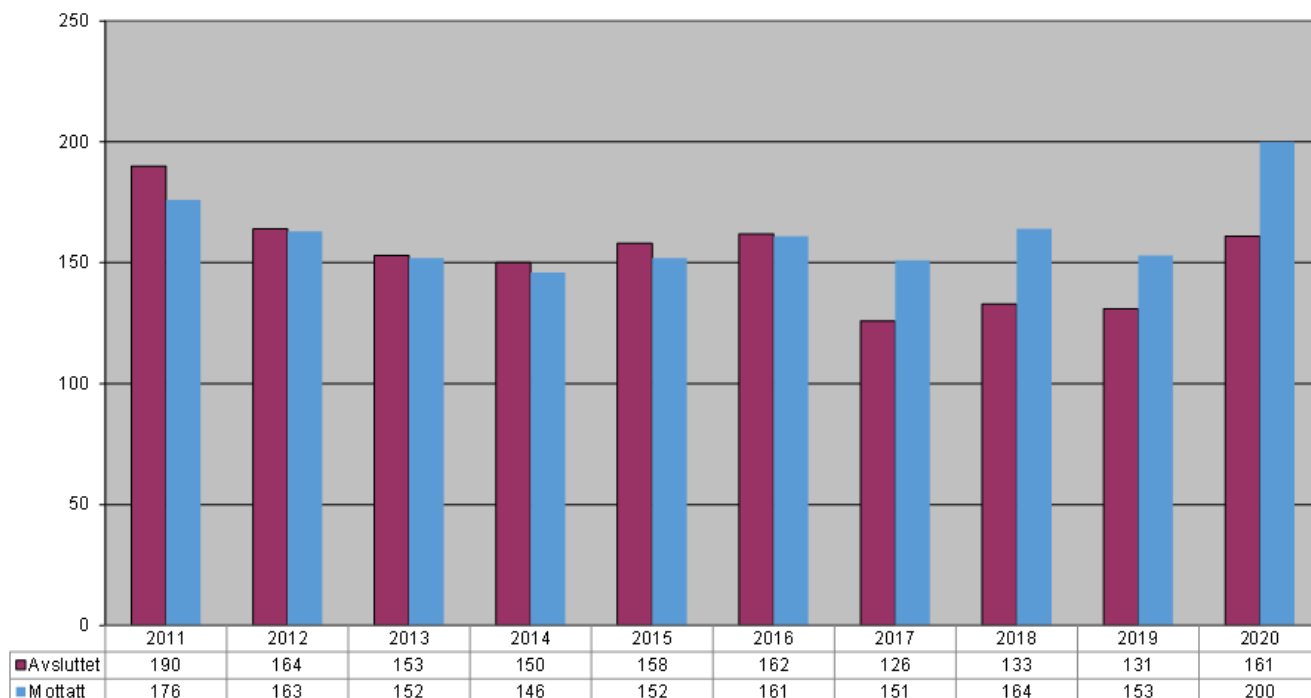
Siden oppstart av virksomheten 1. januar 2004 har kommisjonen til sammen mottatt 2802 begjæringer, og 2573 av sakene er avsluttet. Til sammen er 351 gjenåpnet og 474 er ikke tatt til følge. Kommisjonen eller leder/nestleder har forkastet 1377 av sakene fordi de åpenbart ikke kunne føre frem, mens resten, 371 saker, er avsluttet uten realitetsvurdering.

Tabell over de totale tall for kommisjonens 17 første år:

	<b>Mottatt</b>	<b>Avsluttet</b>	<b>Gjenåpnet</b>	<b>Ikke til følge</b>	<b>Forkastet av kommisjonen</b>	<b>Forkastet av leder/ nestleder</b>	<b>Ikke realitetsvurdert</b>
Generelt	76	76	4	1	3	14	54
Seksualforbrytelser	504	464	39	89	59	248	29
Vold, trusler	817	761	97	158	81	358	67
Narkotika	267	251	38	61	27	110	15
Vinning	514	463	116	95	47	158	47
Diverse forbrytelser	307	248	28	37	30	102	51
Diverse forseelser	227	220	29	33	14	122	22
Henlagte saker	13	13					13
Midlertidige avgjørelser	1	1					1
Inndragning eller mortifikasjon	1	1				1	
Henvendelser	31	31			1		30
Forelegg	6	6				1	5
Sivile saker	31	31				1	30
Annet om fagsaker	7	7					7
<b>Totalt</b>	<b>2802</b>	<b>2573</b>	<b>351</b>	<b>474</b>	<b>262</b>	<b>1115</b>	<b>371</b>

## 2011 - 2020

Antall mottatte begjæringer har i dette tidsrommet variert fra 146 (i 2014) til 200 (i 2020).



### Oppnevning av forsvarer

Loven gir kommisjonen adgang til å oppnevne forsvarer for domfelte når særlige grunner foreligger. Det vurderes i hver enkelt sak om forsvarer skal oppnevnes. Oppnevningen blir ofte begrenset til et bestemt antall timer, for eksempel for å gi en nærmere begrunnelse for begjæringens rettslige og faktiske grunnlag. Kommisjonen oppnevner alltid forsvarer når det er grunn til å anta at domfelte kan være strafferettslig utilregnelig, jf. straffeprosessloven § 397 annet ledd jf. § 96 siste ledd.

I 2020 oppnevnte kommisjonen forsvarer for 33 domfelte mot 25 i 2019. Det vil si at det ble oppnevnt forsvarer i ca. 16 % av sakene.

### Oppnevning av bistandsadvokat – fornærmedes og etterlattes rettigheter

Kommisjonen har hjemmel til å oppnevne bistandsadvokat etter reglene i straffeprosessloven §§ 107a flg. Dette er særlig aktuelt ved avhør av fornærmede og vitner i saker om seksuelle overgrep og vold.

I 2020 oppnevnte kommisjonen 6 bistandsadvokater i 6 saker.

### Oppnevning av sakkyndige

Kommisjonen har hjemmel i straffeprosessloven § 398 b annet ledd til å oppnevne sakkyndige etter reglene i kapittel 11. Kommisjonen har i løpet av sin virketid oppnevnt sakkyndige innen rettsmedisin, rettspsykiatri, rettstoksikologi, økonomi, historie, foto- og filmteknikk, brannteknikk, bilsakkyndighet og tradisjonell kriminalteknikk m.m.

I 2020 oppnevnte kommisjonen 10 sakkyndige i saker som gjaldt 6 domfelte. De sakkyndige hadde kompetanse innen rettspsykiatri, rettspsykologi, rettsgenetikk og nevropsykologi.

### Bruk av tolk / oversettelser

Kommisjonen har brukt tolk i 1 sak. Det ble tolket fra og til arabisk. Kommisjonen har brukt oversetter i 4 saker. Det har blitt oversatt fra/til arabisk, ungarsk og litauisk.

### **Aktuelle avgjørelser fra kommisjonen i 2020**

Høsten 2019 ble det kjent at NAV over mange år hadde praktisert folketrygdlovens krav til opphold i Norge for mottakere av sykepenger, pleiepenger og arbeidsavklaringspenger på en måte som kunne være i strid med EØS-retten, tilsynelatende uten at dette var blitt vurdert.

Felles for disse sakene har vært at stønadsmottakeren har oppholdt seg i andre EØS-land samtidig som han eller hun mottok kontantytelser fra NAV. Dette ble ansett som ulovlig. Flere av stønadsmottakerne hadde verken meldt fra til NAV eller søkt om tillatelse til å reise ut fra Norge, og NAV hadde heller ikke fått informasjon om utenlandsoppholdene i meldekort som ble sendt inn. De ble anmeldt og dømt for grovt bedrageri mot NAV, og i flere saker ble de også dømt for falsk eller uriktig forklaring overfor NAV fordi de hadde sendt inn meldekort uten å opplyse om utenlandsoppholdet.

Etter at det ble kjent at NAVs praksis i disse sakene kunne være i strid med EØS-regelverket, gjennomgikk påtalemyndigheten sakene på nytt. Riksadvokaten fant at anmeldelsene, påtalevedtakene og dommene bygget på feil rettsanvendelse, i alle fall fra 1. juni 2012 da EUs forordning 883/2004 (Trygdeforordningen) ble en del av norsk rett.

I 2020 har kommisjonen tatt til følge 18 begjæringer fra Riksadvokaten om gjenåpning til gunst for den domfelte på dette grunnlaget. Kommisjonen fant at det forelå særlige forhold som gjorde det tvilsomt om dommene var riktige og at tungtveiende hensyn tilsa at spørsmålet om de domfeltes skyld ble prøvd på ny, jf. straffeprosessloven § 392 annet ledd. Sakene inneholdt flere EØS-rettslige spørsmål som ikke hadde vært vurdert av retten og som gjorde det tvilsomt om de objektive vilkårene for bedrageri og falsk forklaring var oppfylt.

Handlingstiden i de gjenåpnede sakene har vært fra 1. juni 2012 og fremover, altså fra det tidspunktet EUs forordning 883/2004 ble en del av norsk rett. I én sak lå handlingstiden, dels før, dels etter dette skjæringstidspunktet. Før dette tidspunktet gjaldt EUs trygdeforordning 1408/71 som ble gjeldende for Norge da EØS-avtalen

trådte i kraft i 1994. Saker der handlingstiden i sin helhet ligger før 1. juni 2012 er foreløpig ikke avgjort av kommisjonen.

Kommisjonen har også i 2020 gjenåpnet flere saker hvor asylsøkere, som kommer direkte til Norge, har blitt domfelt for ulovlig innreise, bruk av falske reisedokumenter og/eller falsk forklaring for norske myndigheter i forbindelse med innreise til landet. Dommene har blitt gjenåpnet under henvisning til forbudet mot å straffe flyktninger i Flyktningkonvensjonen artikkel 31 nr. 1. Gjenåpning er særlig aktuelt for domfellelser hvor retten ikke har vurdert straffrihet etter Flyktningkonvensjonen.

I 2020 har kommisjonen tatt til følge 4 begjæringer om gjenåpning på dette grunnlaget. De folkerettslige spørsmålene hadde ikke blitt vurdert av retten, og kommisjonen fant at det forelå særlige forhold som gjorde det tvilsomt om dommen var riktig, jf. straffeprosessloven § 392 annet ledd. Tungtveiende hensyn tilsa at skyldspørsmålet skulle prøves på nytt av domstolene.

Gjennom flere år har en stor andel av sakene som kommisjonen har gjenåpnet vært begrunnet med at det etter rettskraftig dom har vist seg at den domfelte var utilregnelig på handlingstiden slik at han ikke kunne idømmes straff (strl. 1902 § 44 og strl. 2005 § 20) eller at han var lettere psykisk utviklingshemmet slik at det skulle ha vært vurdert å idømme en mildere straffereaksjon (strl. 1902 § 56 c og strl. 2005 § 80).

Det typiske for disse sakene er at den domfelte er straffedømt tidligere, og at det først i forbindelse med en ny straffesak blir stilt spørsmål ved vedkommendes psykiske helsetilstand. På bakgrunn av dette oppnevnes det rettspsykiatrisk sakkyndige, og konklusjonene til de sakkyndige kan føre til at påtalemyndigheten henlegger saken, eller at den tiltalte frifinnes av retten eller gis straffereduksjon. Det vil da oppstå spørsmål om hvordan vedkommendes psykiske helsetilstand var på handlingstiden for de(n) tidligere dommen(e), og det kan være aktuelt å begjære gjenåpning av denne/disse. Dersom nye sakkyndige erklæringer konkluderer med at domfelte på handlingstiden for de tidligere dommene manglet skylddevne eller var i en tilstand som kunne gi straffereduksjon, vil dette være en ny omstendighet som kan gi grunnlag for gjenåpning etter straffeprosessloven § 391 nr. 3.

I 2020 ble 3 begjæringer tatt helt eller delvis til følge av disse grunnene. I 2 av disse sakene ble henholdsvis 4 og 6 dommer gjenåpnet. En begjæring, som omfattet 1 dom, var fremsatt av riksadvokaten til gunst for den domfelte. Det betyr at 11 av de 37 dommene som ble gjenåpnet i 2020 var begrunnet med at det var tvil om domfeltes psykiske tilstand på handlingstiden. I 2019 var andelen 5 av 11 dommer som ble gjenåpnet.

Nedenfor gjengis kortversjoner av alle saker hvor kommisjonen har tatt begjæringen om gjenåpning til følge.

Kortversjoner av alle gjenåpnede saker ligger også på kommisjonens hjemmeside, [www.gjenopptakelse.no](http://www.gjenopptakelse.no). Kommisjonens avgjørelser ligger i fulltekst på Lovdata.

### **18.03.2020 (2018/187) Ulovlig motorferdsel i utmark - § 391 nr. 3 (nye omstendigheter)**

En mann ble i 2017 dømt i Halden tingrett til en bot på kr. 42 000 for skadeverk, motorferdsel i utmark og for kjøring på offentlig vei med en ATV som var registrert med sorte kjennemerker med gul skrift. Han ble også dømt til å betale erstatning. Anke til Borgarting lagmannsrett ble nektet fremmet ved beslutning 29. august 2017, og begjæring om omgjøring ble ikke tatt til følge. Etter anke til Høyesterett ble lagmannsrettens beslutning, for så vidt gjaldt skadeverket i tiltalen post I, opphevet og henvist til lagmannsretten for ny behandling. Ved dom fra lagmannsretten 20. september 2018 ble domfelte frifunnet for skadeverket, og for de to forholdene som var rettskraftig avgjort ved tingrettens dom ble straffen satt til en bot på kr. 10 000.

Domfelte hadde kjøpt en skogbrukseiendom utenfor Halden, men for å komme seg dit til lands måtte han krysse naboeiendommen. Domfelte mente at han hadde en tinglyst veirett over naboeiendommen. Veien var imidlertid gjengrodd, idet den ikke var benyttet på 60 år, og grunneier hadde ikke vedlikeholdt veien, noe han heller ikke ønsket å gjøre. Domfelte fjernet trær og busker mv. for å opprettholde sin ferdselsrett, og for å utføre dette arbeidet benyttet han en ATV, som var påsatt sorte kjennemerker. Han ble anmeldt for skadeverk på skogen, ulovlig kjøring i utmark og for å ha kjørt ATV 'en et lite stykke på offentlig vei.

For så vidt gjelder brudd på motorferdselloven i post II, uttalte tingretten til skyldspørsmålet blant annet at domfelte var blitt varslet av grunneier om at motorferdsel på strekningen ikke var tillatt, og at informasjon som han hadde mottatt fra Landbruks- og matdepartementet kun gjaldt motorisert ferdsel på egen eiendom i forbindelse med skogsdrift.

Grunneierne gikk, parallelt med straffesaken, til sivil søksmål mot domfelte om rekkevidden av veiretten. Halden tingrett avsa dom 20. oktober 2017, og kom til at domfelte hadde rett til kjørbar atkomst og rett til nødvendig vedlikehold av veien. Dommen ble anket til lagmannsretten, som avsa dom 30. april 2019. Lagmannsretten kom også til at domfelte hadde rett til motorisert ferdsel på veien og at han hadde rett til å foreta nødvendig hogst og vedlikehold av veitraseen.

Domfelte begjærte gjenåpning av tingrettens dom, for så vidt gjaldt domfellelsen for brudd på motorferdselloven etter tiltalen post II, og viste blant annet til de nye rettsavgjørelsene. Han anførte at bruken av ATV var nødvendig ved rydding av veien som han hadde en veirett til, og at dette var et ledd i hans skogbruksnæring. Unntaket i motorferdselloven § 4 c) måtte da komme til anvendelse.

Kommisjonen viste til at lagmannsretten i sin beslutning 29. august 2017 hadde nektet å fremme anken for ulovlig motorferdsel etter straffeprosessloven § 321 første ledd fordi det kun var idømt en bot. Lagmannsretten hadde følgelig ikke foretatt en selvstendig vurdering av domfeltes anførsler knyttet til bevisvurderingen under skyldspørsmålet. Etter kommisjonens vurdering var det saksforholdet som lagmannsretten la til grunn i sin straffedom 20. september 2018, knyttet til skadeverket i tiltalen post I, en ny omstendighet som også kunne ha ført til frifinnelse etter post II, dersom tingretten hadde lagt den samme forståelsen til grunn i sin dom i 2017. Lagmannsretten la i dommen fra 2018 til grunn at domfelte hadde en veirett,



og at han hadde rett til å rydde veien for å kunne holde ferdselsretten ved like. Det må også antas at tingrettens vurdering av tiltalen for brudd på motorferdselloven kunne ha blitt en annen dersom den sivile dommen fra lagmannsretten 30. april 2019, som blant annet fastslo at domfelte hadde rett til motorisert ferdsel på veien, hadde foreligget da straffesaken ble behandlet i 2017.

Kommisjonen fant at det forelå nye omstendigheter etter straffeprosessloven § 391 nr. 3, og at det var en rimelig mulighet for at disse kunne føre til frifinnelse.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning til følge.

### **19.03.2020 (2019/176) Trygdebedrageri (NAV-sak) - § 392 annet ledd (Særlige forhold). Lovanvendelse. EØS-reglene, trygdeforordningene. Begjæring fra påtalemyndigheten**

En mann ble i 2016 dømt i tingretten for grovt uaktsomt grovt bedrageri ved at han, mens han mottok arbeidsavklaringspenger, hadde reist flere ganger til Italia uten å søke NAV om tillatelse til dette. Straffen ble av tingretten fastsatt til ubetinget fengsel i 75 dager. Domfelte anket straffutmålingen inn for lagmannsretten, som satte straffen til samfunnsstraff i 45 timer med en gjennomføringstid på 90 dager, subsidiært 45 dager fengsel. Påtalemyndigheten anket lagmannsrettens straffutmåling inn for Høyesterett, som satte straffen til ubetinget fengsel i 75 dager.

Både påtalemyndigheten og domfelte begjærte gjenåpning av saken til gunst for domfelte. Begjæringene var begrunnet med at det var i strid med EØS-regelverket, herunder EUs trygdeforordninger, å avslå arbeidsavklaringspenger med den begrunnelse at domfelte ikke hadde søkt NAV om tillatelse til å oppholde seg i et annet EØS-land. EUs trygdeforordning 1408/71 ble gjeldende for Norge da EØS-avtalen trådte i kraft i 1994. Forordningen ble avløst av forordning 883/2004 som trådte i kraft i hele EØS-området fra 01.06.2012. Påtalemyndigheten la til grunn at domfellelsen for bedrageri mht. mottatte arbeidsavklaringspenger ved opphold i EU/EØS-området etter 01.06.2012, var bygget på feil rettsanvendelse. For perioden forut for dette fant påtalemyndigheten spørsmålet noe mer uklart. Domfelte anførte at også for perioden før 01.06.2012 berodde domfellelsen på feil rettsanvendelse. Begge parter la til grunn at det var lovanvendelsen under skyldspørsmålet som det var reist tvil om, og at det ville være sterkt ønskelig at straffesaken ble behandlet på nytt av Høyesterett.

Kommisjonen påpekte at alle rettsinstansene som hadde behandlet denne saken, hadde lagt til grunn at opphold i Norge var et vilkår for arbeidsavklaringspenger etter folketrygdloven § 11-3 første ledd. Videre var det lagt til grunn at når domfelte hadde hatt flere midlertidige opphold i et annet EØS-land uten å opplyse eller søke NAV om dette, hadde han forledet NAV til å utbetale ham en ytelse han ikke hadde rett til å motta. Ingen av instansene hadde vurdert om dette kunne være i strid med EØS-retten, og følgelig om det var grunnlag for å domfelle mannen for bedrageri mht. penger han hadde mottatt mens han oppholdt seg i et annet EØS-land.

Kommisjonen fant at det forelå særlige forhold som gjorde det tvilsomt om dommen var riktig og at tungtveiende hensyn tilsa at spørsmålet om domfeltes skyld ble prøvd på ny.

Det straffbare forholdet i denne saken strakte seg over tre år, både før og etter 01.06.2012. Forholdet var pådømt som en fortsatt og sammenhengende forbrytelse, som ett bedrageri. Dette var den eneste tiltaleposten, og dommen måtte gjenåpnes i sin helhet. Saken inneholdt flere EØS-rettslige spørsmål som ikke hadde vært vurdert og som gjorde det tvilsomt om de objektive vilkårene for bedrageri var oppfylt. I lys av at begge parter hadde ønsket at saken fikk en ny behandling i Høyesterett, og at spørsmålene saken hadde reist har betydning for en rekke tilsvarende saker, fant kommisjonen at sterke samfunnsmessige hensyn talte for at Høyesterett burde få anledning til å se på saken på nytt med tanke på å få en autoritativ avgjørelse, dersom Høyesterett ikke valgte å oversende saken til lavere rettsinstanser.

Vilkårene for gjenåpning etter straffeprosessloven § 392 annet ledd var oppfylt.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringene om gjenåpning til følge.

### **20.03.2020 (2018/4) Vold i nære relasjoner - § 391 nr. 3 (nye bevis). Dissens**

En mann ble i 2016 dømt i lagmannsretten til fengsel i 7 måneder for overtredelse av straffeloven (1902) § 216, ved å ha mishandlet sin sønn.

Han begjærte gjenåpning og anførte at vitner hadde løyet og at det forelå nye bevis.

Kommisjonens flertall fant at det forelå nye bevis i saken egnet til å lede til frifinnelse eller domfellelse etter en mildere strafferegel.

Etter ankeforhandlingen hadde det på oppdrag fra politidistriktet, blitt foretatt en ekstern granskning av etterforskningen. Ved granskningen fant man mangler ved etterforskningen, blant annet at risikoen for at fornærmedes vitneprov kunne ha blitt påvirket burde ha blitt gitt særlig oppmerksomhet. Dialogutskrift fra en 112-samtale, som ikke hadde blitt avspilt under ankeforhandlingen på grunn av dårlig lyd kvalitet, framkom i granskningsrapporten.

Utskriften av 112-samtalen ga etter kommisjonens flertalls syn blant annet konkrete holdepunkter for forsøk på påvirkning av fornærmede. Dette kom i tillegg til de momenter lagmannsretten fant kunne være egnet til å påvirke fornærmedes forklaring; - høyt konfliktnivå mellom foreldrene i lengre tid, fornærmedes tilgang til dokumenter i saken og den lange tiden som gikk før dommeravhøret.

Flertallet bemerket at bevissituasjonen var krevende også før de nye bevisene – 112-samtalen og granskningsrapporten – forelå, og fant at det var en rimelig mulighet for at usikkerheten som de nye bevisene medførte, ville blitt utslagsgivende med den følge at domfelte enten hadde blitt frifunnet eller domfelt etter en mildere strafferegel, jf. straffeprosessloven § 391 nr. 3.

Kommisjonens mindretall kom til at 112-samtalen ikke var et avgjørende nytt bevis i forhold til de øvrige bevis i saken, blant annet det utførlige dommeravhøret som var foretatt av fornærmede.

Kommisjonen besluttet å ta begjæringen om gjenåpning til følge. Dissens (3-2).

**31.03.2020 Grovt bedrageri og falsk forklaring (NAV-saker) - § 392, andre ledd (særlige forhold). Lovanvendelse. EØS- reglene, trygdeforordningene. Begjæring fra påtalemyndigheten**

I slutten av 2019 og begynnelsen av 2020 mottok Gjenopptakelseskommisjonen 16 begjæringer om gjenåpning i det såkalte NAV-komplekset. Felles for disse sakene var at de domfelte hadde oppholdt seg i andre EØS-land samtidig som de hadde mottatt arbeidsavklaringspenger fra NAV. De domfelte hadde verken meldt fra til NAV eller søkt om tillatelse til å reise ut fra Norge. NAV hadde heller ikke fått informasjon om utenlandsoppholdene i meldekort. På dette grunnlaget ble de domfelte dømt i tingretten, enten ved hovedforhandling eller tilståelsesdom, for bedrageri mot NAV. I flere av sakene ble de domfelte også dømt for falsk/uriktig forklaring overfor NAV. Falsk/uriktig forklaring ble begrunnet i innsendelse av meldekort uten å opplyse om utenlandsoppholdet. Straffutmålingen varierte mellom samfunnsstraff, betinget og ubetinget fengsel. Den lengste fengselsstraffen var på 5 måneder. Dommene ble ikke anket. Noen av utenlandsoppholdene strakk seg tilbake til 2012, men samtlige dommer ble avsagt i perioden 2014 – 2019.

Påtalemyndigheten, og enkelte av de domfelte, begjærte gjenåpning av sakene til gunst for de domfelte. Begjæringene var begrunnet med at det var i strid med EØS-regelverket, herunder forordning 883/2004 som trådte i kraft i hele EØS-området fra 1. juni 2012, å nekte utbetaling av arbeidsavklaringspenger med den begrunnelse at de domfelte hadde oppholdt seg i andre EØS-stater, og ikke søkt NAV om tillatelse til dette. Påtalemyndigheten la til grunn at domfellelsene for bedrageri med hensyn til mottatte arbeidsavklaringspenger ved opphold i EU/EØS-området etter 1. juni 2012, var bygget på feil rettsanvendelse. Dette måtte da også gjelde for tiltaleposten om falsk forklaring.

Kommisjonen påpekte at de aktuelle tingrettene hadde lagt til grunn at opphold i Norge var et vilkår for arbeidsavklaringspenger etter folketrygdloven § 11-3 første ledd. Videre hadde de lagt til grunn at når de domfelte hadde hatt flere midlertidige opphold i et annet EØS-land uten å opplyse eller søke NAV om dette, hadde domfelte forledet NAV til å utbetale dem en ytelse han/hun ikke hadde rett til å motta. Tingrettene hadde ikke vurdert om dette kunne være i strid med EØS-retten, og følgelig om det var grunnlag for å domfelle for bedrageri med hensyn til ytelser de domfelte hadde mottatt mens de oppholdt seg i andre EØS-land.

Hva gjaldt falsk/uriktig forklaring, anså kommisjonen at det var så tett tilknytning mellom de to tiltalepostene at det også for falsk forklaring forelå berettiget tvil ved om rettsforståelsen domfellelsene bygget på var riktig.

Kommisjonen fant dermed at det forelå særlige forhold som gjorde det tvilsomt om dommene var riktige, og at tungtveiende hensyn tilsa at spørsmålet om de domfeltes skyld ble prøvd på ny. Sakene inneholdt flere EØS-rettslige spørsmål som ikke hadde vært vurdert og som gjorde det tvilsomt om de objektive vilkårene for bedrageri og falsk forklaring var oppfylt. Vilårene for gjenåpning etter straffeprosessloven § 392 annet ledd var oppfylt.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringene om gjenåpning til følge.

### **06.05.2020 (2019/54) Vold i nære relasjoner - § 391 nr. 3 (ny omstendighet)**

En kvinne ble i 2016 dømt i tingretten til betinget fengsel i 45 dager, samt til å betale oppreisningserstatning og sakskostnader. Hun ble domfelt for passiv medvirkning til vold, utøvd av daværende ektefelle, mot felles datter. Domfelte anket ikke dommen. Den meddomfelte ektefellen anket dommen til lagmannsretten, hvor han ble frifunnet.

Domfelte anførte at frifinnelsen av ektefellen i lagmannsretten, ga grunnlag for gjenåpning av tingrettens dom mot henne, da hun ikke passivt kunne ha medvirket til noe som ikke var funnet bevist. Statsadvokaten sluttet seg til at vilkårene for gjenåpning var oppfylt. Kommisjonen kom til at dommen fra lagmannsretten var en ny omstendighet i saken. Kommisjonen bemerket at etter lagmannsrettens dom stod hun alene igjen som domfelt for passivt å ha medvirket til forhold som lagmannsretten ikke fant bevist. Kommisjonen kom til at vilkårene for gjenåpning var oppfylt, jf. straffeprosessloven § 391 nr. 3.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning til følge.

### **06.05.2020 (2020/16) Dokumentfalsk (Flyktningkonvensjonen) - § 392 annet ledd (særlige forhold)**

En mann fra Somalia ble i 2011 dømt i tingretten for brudd på straffeloven (1902) § 182 første ledd (dokumentfalsk). Han hadde fremvist et forfalsket finsk pass til tollvesenet i forbindelse med innreisekontroll. Han erkjente straks at passet var falsk, og at han kom til Norge for å søke asyl. Straffen ble satt til fengsel i 45 dager.

Domfelte begjærte gjenåpning under henvisning til forbudet mot å straffe flyktninger i flyktningkonvensjonens artikkel 31 nr. 1, samt avgjørelse inntatt i Rt. 2014 side 645. Straffrihet etter flyktningkonvensjonen var ikke blitt vurdert av tingretten.

Etter kommisjonens vurdering syntes det som at konvensjonens vilkår «... present themselves without delay» - «straks» på norsk, slik dette er nærmere redegjort for i Rt. 2014 side 645, var oppfylt i saken. Domfeltes erkjennelse om bruk av falsk pass og opplysninger om at han kom til Norge for å søke asyl, var så sammenflettet og tidsnære hverandre at kommisjonen mente at det måtte være opp til domstolen å vurdere spørsmålet om hvorvidt vilkåret «straks» var oppfylt.

Heller ikke de andre vilkårene i konvensjonen var vurdert. På denne bakgrunn anså kommisjonen at det forelå særlige forhold som gjorde det tvilsomt om dommen var riktig, jf. straffeprosessloven § 392 annet ledd. Folkerettslige spørsmål hadde ikke vært vurdert. Disse burde avklares og få sin endelige løsning i domstolen. Tungtveiende hensyn tilsa at skyldspørsmålet ble prøvd på nytt.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning til følge.

**06.05.2020 (2019/122, 2019/123, 2019/124, 2019/125). Vold skadeverk m.m. - § 391 nr. 3 (ny sakkyndig erklæring, tilregnelighet)**

En mann ble i perioden 2009 - 2016 domfelt fire ganger, for i hovedsak likeartede forhold. Det var blant annet vinningskriminalitet, trusler, voldskriminalitet og narkotikaovertrædelser. De idømte straffene varierte fra samfunnsstraff til fengsel i 1 år og 6 måneder.

I forbindelse med ny tiltale for nye handlinger begått i 2016-2018, ble det foretatt rettspsykiatrisk vurdering av domfelte. Han ble erklært psykotisk og utilregnelig på handlingstidspunktet for de straffbare handlingene som var begått i denne perioden jf. straffeloven (2005) § 20. På den bakgrunn begjærte domfelte gjenåpning og anførte at han heller ikke hadde vært strafferettslig tilregnelig på handlingstiden for de straffbare handlingene i de ulike dommene fra 2009-2016. Kommisjonen oppnevnte to rettspsykiatrisk sakkyndige som konkluderte med at domfelte, på tiden for de påklagede handlinger, var psykotisk og dermed utilregnelig. Begjæringen ble etter dette tiltrådt av påtalemyndigheten.

Kommisjonen fant at den sakkyndige erklæringen var en ny omstendighet som var egnet til å føre til frifinnelse, jf. straffeprosessloven § 391 nr. 3.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning til følge.

**06.05.2020 (2020/23) Dokumentfalsk. Falsk forklaring. (Flyktningkonvensjonen) - § 392 annet ledd (særlige forhold)**

En mann fra Iran ble i 2010 dømt i tingretten for brudd på straffeloven (1902) § 166 første ledd (falsk forklaring for offentlig myndighet). Han hadde fremvist italiensk pass til politiet i forbindelse med innreisekontroll. Han påstod til å begynne med at passet var hans, men endret denne forklaringen etter hvert til at han hadde kjøpt passet. Han hadde ankommet Norge for å søke asyl. Straffen ble satt til fengsel i 45 dager, som ble gjort delvis betinget.

Domfelte begjærte gjenåpning under henvisning til forbudet mot å straffe flyktninger i flyktningkonvensjonens artikkel 31 nr. 1, samt avgjørelse inntatt i Rt. 2014 side 645. Straffrihet etter flyktningkonvensjonen var ikke blitt vurdert av tingretten.

Etter kommisjonens vurdering syntes det som at konvensjonens vilkår «... present themselves without delay» - «straks» på norsk, slik dette er nærmere redegjort for i Rt. 2014 side 645, var oppfylt i saken. Domfeltes erkjennelse om bruk av falske dokumenter/ falsk identitet og opplysninger om at han kom til Norge for å søke asyl, var så sammenflettet og tidsnære hverandre at kommisjonen mente at det måtte være opp til domstolen å vurdere spørsmålet om hvorvidt vilkåret «straks» var oppfylt.

Heller ikke de andre vilkårene i konvensjonen var vurdert. På denne bakgrunn anså kommisjonen at det forelå særlige forhold som gjorde det tvilsomt om dommen var riktig, jf. straffeprosessloven § 392 annet ledd. Folkerettslige spørsmål hadde ikke vært vurdert. Disse burde avklares og få sin endelige løsning i domstolen. Tungtveiende hensyn tilsa at skyldspørsmålet ble prøvd på nytt.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning til følge.

**17.06.2020 (2020/43) Trygdebedrageri (NAV- sak) - § 392 annet ledd (Særlige forhold). Lovanvendelse. EØS-reglene, trygdeforordningene. Begjæring fra påtalemyndigheten**

En kvinne ble i 2019 dømt i tingretten til fengsel i 75 dager for grovt bedrageri og falsk forklaring. Hun hadde i perioden 2013-2017 mottatt arbeidsavklaringspenger fra NAV, samtidig som hun i store deler av tiden hadde bfunnet seg i ulike EØS- land og Tyrkia. Ved utfylling av meldekort unnlot hun å opplyse NAV om utenlandsoppholdene.

Påtalemyndigheten begjærte gjenåpning av saken i sin helhet til gunst for den domfelte. Begjæringen var begrunnet med at det var i strid med EØS-regelverket, herunder forordning 883/2004 som trådte i kraft i hele EØS-området fra 1. juni 2012, å nekte utbetaling av arbeidsavklaringspenger med den begrunnelse at de domfelte hadde oppholdt seg i andre EØS-stater, og ikke søkt NAV om tillatelse til dette. Påtalemyndigheten la til grunn at domfellelsene for grovt bedrageri med hensyn til mottatte arbeidsavklaringspenger ved opphold i EU/EØS-området etter 1. juni 2012, var bygget på feil rettsanvendelse. Også bedrageri for Tyrkia- oppholdet ble begjært gjenåpnet ettersom beløpets størrelse tilsa at forholdet nå var simpelt bedrageri, og ikke grovt.

Videre begjærte påtalemyndigheten også gjenåpning av falsk/uriktig forklaring for utenlandsoppholdene. Dette ble begrunnet med at rettsanvendelsesfeilen som gjaldt bedrageriet også ville få betydning for domfellelsen for falsk forklaring. Beløpets størrelse og sammenhengen med bedrageriet tilsa gjenåpning av saken i sin helhet.

Domfelte anførte at dommen i sin helhet skulle gjenåpnes. Det var usikkert hvor lenge oppholdet i Tyrkia hadde vart, og det forelå dermed usikkerhet om sakens opplysninger.

Kommisjonen påpekte at tingretten hadde lagt til grunn at opphold i Norge var et vilkår for arbeidsavklaringspenger etter folketrygdloven § 11-3 første ledd. Videre hadde retten lagt til grunn at når domfelte hadde hatt flere midlertidige opphold i et annet EØS-land uten å opplyse eller søke NAV om dette, hadde domfelte forledet NAV til å utbetale en ytelse hun ikke hadde rett til å motta. Tingretten hadde ikke vurdert om dette kunne være i strid med EØS-retten, og følgelig om det var grunnlag for å domfelle for bedrageri med hensyn til ytelser domfelte hadde mottatt mens hun oppholdt seg i EØS-land.

Også bedrageriet for Tyrkia-oppholdet ble gjenåpnet. Kommisjonen bemerket at dersom opphold kun utenfor EØS-land (i dette tilfellet Tyrkia) skulle bli pådømt, kunne bedrageribeløpet nå tilsi en nedsubsumering til simpelt bedrageri. Oppholdet i EØS-land og Tyrkia var blitt pådømt som en fortsatt og sammenhengende forbrytelse, og det var ikke i tiltalen skilt mellom opphold i og utenfor EØS-land.

Kommisjonen kom videre til at det var så tett tilknytning mellom tiltalepostene grovt bedrageri og falsk forklaring at rettsanvendelsesfeilen som gjaldt bedrageriet også måtte få betydning for domfellelsen for falsk forklaring, hvilket måtte innebære at dommen måtte gjenåpnes i sin helhet.

Kommisjonen fant dermed at det forelå særlige forhold som gjorde det tvilsomt om dommen var riktig og at tungtveiende hensyn tilsa at spørsmålet om domfeltes skyld ble prøvd på ny. Saken inneholdt flere EØS-rettslige spørsmål som ikke hadde vært vurdert. Vilåårene for gjenåpning etter straffeprosessloven § 392 annet ledd var oppfylt.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning til følge.

### **17.06.2020 (2019/86) Grovt uaktsomt bedrageri - § 391 nr. 3 (nye omstendigheter)**

En mann ble i 2017 dømt i tingretten til 24 dager betinget fengsel for grovt uaktsomt grovt bedrageri etter å ha unnlatt å opplyse om at han var i Thailand mens han mottok dagpenger fra NAV. Han ble også dømt til å betale kr 2 000 i saksomkostninger.

Domfelte, gjennom sin advokat, begjærte gjenåpning og anførte at det forelå nye omstendigheter i etterkant av dommen. Tilbakebetalingskravet fra NAV, som lå til grunn for domfellelsen, var omgjort av NAV og redusert fra kr 144 224 til kr 79 838. På bakgrunn av rettspraksis var kommisjonen av den oppfatning at dersom riktig beløp hadde vært kjent for retten på domstidspunktet, ville forholdet vært ansett som grovt uaktsomt simpelt bedrageri, jf. straffeloven (1902) § 271a jf. § 270. Kommisjonen fant at det forelå nye omstendigheter som syntes egnet til anvendelse av en «mildere strafferegel», jf. straffeprosessloven § 391 nr. 3.

Kommisjonen viste til en avgjørelse inntatt i Rt-1995-928, som gjaldt legemsbeskadigelse, hvor det ble lagt til grunn at en nedsubsumering fra straffeloven (1902) § 229 andre straffalternativ til første straffalternativ ga grunnlag for gjenåpning, selv om det måtte forventes at straffereaksjonen ikke ville blitt endret. Kommisjonen bemerket at nedsubsumeringen i avgjørelsen fra 1995 innebar en endring av strafferammen. Tilfellet i nærværende sak var at straffeloven (1902) § 271a regulerte både simpelt og grovt bedrageri og at det var lik strafferamme. Kommisjonen fant likevel at det var grunnlag for gjenåpning også i denne saken. Det ble vist til at det i bestemmelsen var henvisning til to ulike straffebestemmelser, herunder straffeloven (1902) §§ 270 og 271. Kommisjonen bemerket også at strafferammen er ulik i ny straffelov (2005). Strafferammen for grovt uaktsomt bedrageri er satt ned til ett år, mens strafferammen for grovt uaktsomt grovt bedrageri fortsatt er to år. Det fremgikk av forarbeidene at nedjusteringen i strafferammen ikke var ment å lede til mildere straffutmåling enn etter tidligere lov.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning til følge.

### **27.08.2020 (2018/151, 2020/146, 2020/147, 2020/148, 2020/149, 2020/150, 2020/152, 2020/153, 2020/154, 2020/155) Vold skadeverk m.m. - § 391 nr. 3 (nye omstendigheter – tilregnelighet)**

En mann ble i perioden 1989-2012 domfelt ti ganger, hovedsakelig for likeartede forhold. Dette omfattet blant annet vinningskriminalitet, trusler, voldskriminalitet og narkotikaovertrædelser. Straffutmålingen varierte fra samfunnsstraff til fengsel i 120 dager.

I forbindelse med ny tiltale for nye straffbare handlinger begått i 2016, ble det foretatt rettspsykiatrisk undersøkelse av domfelte. Han ble erklært psykotisk og utilregnelig

på handlingstidspunktet for de straffbare handlingene som var begått i 2016, jf. straffeloven (2005) § 20. På bakgrunn av dette begjærte domfelte gjenåpning av de ti tidligere dommene, og anførte at han ikke hadde vært strafferettslig tilregnelig på handlingstiden for de straffbare handlingene som var pådømt i perioden 1989-2012. Kommisjonen oppnevnte to rettspsykiatrisk sakkyndige som konkluderte med at domfelte hadde vært psykotisk fra 2002. Den rettsmedisinske kommisjon stilte spørsmål ved om domfelte kunne ha vært psykotisk allerede fra 1997. Begjæringen ble etter dette delvis tiltrådt av påtalemyndigheten, idet påtalemyndigheten mente at dommene avsagt etter 1997 måtte gjenåpnes.

Kommisjonen fant at den sakkyndige erklæringen var en ny omstendighet som var egnet til å føre til frifinnelse, jf. straffeprosessloven § 391 nr. 3. Dette gjaldt de seks dommene som var avsagt fra 2002 til 2012. Det var lite dokumentasjon og opplysninger om de fire dommene som var avsagt i tidsrommet 1989-1994, og kommisjonen hadde ikke grunnlag for å gjenåpne dommene som var avsagt i denne perioden.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning av de dommene som var avsagt i perioden fra 1997 til 2012 til følge. Begjæringen om gjenåpning av dommene avsagt før 1997 ble ikke tatt til følge.

### **23.10.2020 (2020/59) Dokumentfalsk (Flyktningkonvensjonen) - § 392 annet ledd (særlige forhold)**

En kvinne fra Iran ble i 2012 dømt i tingretten for brudd på straffeloven (1902) § 182 første ledd (dokumentfalsk). Hun hadde fremvist et pass med falsk Schengen visum i forbindelse med innreise til Norge. Hun erkjente i avhøret samme dag at visumet var falskt, og at hun kom til Norge for å søke asyl. Straffen ble satt til fengsel i 45 dager.

Domfelte begjærte gjenåpning under henvisning til forbudet mot å straffe flyktinger i flyktningkonvensjonens artikkel 31 nr. 1, samt avgjørelse inntatt i Rt. 2014 side 645. Straffrihet etter flyktningkonvensjonen var ikke blitt vurdert av tingretten.

Etter kommisjonens vurdering syntes det som at konvensjonens vilkår «... present themselves without delay» slik dette er nærmere redegjort for i Rt. 2014 side 645, burde vurderes av retten for å avklare om domfelte var vernet av straffrihetsregelen etter flyktningkonvensjonen art. 31 nr. 1. Domfeltes erkjennelse om bruk av falsk pass og opplysninger om at hun kom til Norge for å søke asyl, var så sammenflettet og tidsnære hverandre at kommisjonen mente at det måtte være opp til domstolen å vurdere spørsmålet om hvorvidt vilkåret «without delay» var oppfylt.

Heller ikke de andre vilkårene i flyktningkonvensjonen art. 31 nr. 1 var vurdert. På denne bakgrunn anså kommisjonen at det forelå særlige forhold som gjorde det tvilsomt om dommen var riktig, jf. straffeprosessloven § 392 annet ledd. Folkerettslige spørsmål hadde ikke vært vurdert. Disse burde avklares og få sin endelige løsning i domstolen. Tungtveiende hensyn tilsa at skyldspørsmålet ble prøvd på nytt.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning til følge.



**23.10.2020 (2020/110) Dokumentfalsk. Falsk forklaring.  
(Flyktningkonvensjonen) - § 392 annet ledd (særlige forhold)**

En mann fra Syria ble i 2014 dømt i tingretten for brudd på straffeloven (1902) § 166 første ledd (falsk forklaring for offentlig myndighet). Han hadde fremvist et ungarsk pass til politiet i forbindelse med innreisekontroll. Han påstod til å begynne med at passet var hans, men endret denne forklaringen etter hvert til at han hadde kjøpt passet i Tyrkia for å komme seg til Norge og søke asyl. Straffen ble satt til fengsel i 45 dager.

Domfelte begjærte gjenåpning under henvisning til forbudet mot å straffe flyktninger i flyktningkonvensjonens artikkel 31 nr. 1, samt avgjørelse inntatt i Rt. 2014 side 645. Straffrihet etter flyktningkonvensjonen var ikke blitt vurdert av tingretten.

Etter kommisjonens vurdering syntes det som at konvensjonens vilkår «... present themselves without delay», slik dette er nærmere redegjort for i Rt. 2014 side 645, burde vurderes av retten for å avklare om domfelte var vernet av straffrihetsregelen etter flyktningkonvensjonen art. 31 nr. 1. Domfeltes erkjennelse om bruk av falske dokumenter/ falsk identitet og opplysninger om at han kom til Norge for å søke asyl, var så sammenflettet og tidsnære hverandre at kommisjonen mente at det måtte være opp til domstolen å vurdere spørsmålet om hvorvidt vilkåret «without delay» var oppfylt.

Heller ikke de andre vilkårene i flyktningkonvensjonen art. 31 nr. 1 var vurdert. På denne bakgrunn anså kommisjonen at det forelå særlige forhold som gjorde det tvilsomt om dommen var riktig, jf. straffeprosessloven § 392 annet ledd. Folkerettslige spørsmål hadde ikke vært vurdert. Disse burde avklares og få sin endelige løsning i domstolen. Tungtveiende hensyn tilsa at skyldspørsmålet ble prøvd på nytt.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning til følge.

**25.11.2020 (2020/124) Narkotika - § 391 nr. 3 (nye omstendigheter - tilregnelighet). Begjæring fra påtalemyndigheten**

En mann ble i 2013 dømt i tingretten til betinget fengsel i 45 dager for ulovlig oppbevaring av metamfetamin. Anke til lagmannsretten ble avvist. I forbindelse med nye straffbare forhold ble han i 2020 undergitt rettspsykiatrisk undersøkelse. De sakkyndige konkluderte med at domfelte var psykotisk på handlingstiden og at hans paranoide schizofreni trolig debuterte da han var 17 -18 år gammel. På grunnlag av dette begjærte påtalemyndigheten gjenåpning av dommen fra 2013 til gunst for domfelte. Etter kommisjonens vurdering var det ikke nødvendig å oppnevne sakkyndige for å vurdere domfeltes psykiske tilstand på handlingstiden i 2011-2012, idet den sakkyndige erklæringen fra 2020 også dekket denne perioden. Kommisjonen fant at den sakkyndige erklæringen var en ny omstendighet som var egnet til å føre til frifinnelse, og vilkårene for gjenåpning etter straffeprosessloven § 391 nr. 3 var oppfylt.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning til følge.

## **Kommisjonens virksomhet for øvrig**

### Kommisjonens digitaliseringsprosjekt

I tråd med føringer gitt i Digitaliseringsrundskrivet (H-7/17) fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet startet kommisjonen i 2018 arbeidet med å forberede et helhetlig digitaliseringsprosjekt. Kommisjonens hjemmeside var utdatert og oppfylte ikke kravene til universell utforming. Skjema for begjæring om gjenåpning kunne fylles ut digitalt, men måtte skrives ut og sendes til kommisjonen i papirform. Brukeren hadde dermed ikke et digitalt førstevalg. Kommisjonen sendte alle dokumenter i papirform, noe som representerte en risiko for at personopplysninger kunne komme på avveie. Dette har så langt ikke skjedd, men kommisjonen ønsket å minimalisere denne risikoen. En digitalisering av saksbehandlingsprosessen ble også antatt å innebære en mer effektiv behandling som kunne frigjøre tid til kommisjonens kjernevirksomhet, behandling av begjæringer om gjenåpning. En redusert behandlingstid ville komme domfelte, fornærmede og andre til gode.

Prosjektet kom for alvor i gang i 2019. Kommisjonen startet arbeidet med anskaffelse av et effektivt og formålstjenlig saks- og arkivsystem for sekretariatet og kommisjonen. I 2020 var finansieringen kommet på plass, avtale om kjøp av nytt saks- og arkivsystem for sekretariatet ble inngått i mars og systemet ble tatt i bruk fra slutten av oktober. Prosjektet har vært gjennomført innenfor den fastsatte tids- og kostnadsrammen. Tidlig i 2021 vil også digitalt skjema for begjæring om gjenåpning bli lagt inn på den nye hjemmesiden.

Neste trinn i prosjektet er å koble til kommisjonens medlemmer, slik at de kan arbeide elektronisk. Intensjonen er at dette skal skje i begynnelsen av 2021.

Som en del av dette prosjektet ønsker kommisjonen også å knytte seg opp mot Justishub, den nye kommunikasjonskanalen mellom sentrale aktører i straffesakskjeden. Ved å bruke Justishub som kommunikasjonskanal håper kommisjonen å bidra til økt effektivitet både i egen virksomhet og hos andre aktører i straffesakskjeden

### Oppgradert hjemmeside

I digitaliseringsprosjektet inngikk også oppgradering av kommisjonens hjemmeside. Vi engasjerte derfor et konsulentfirma til hjelp. Hjemmesiden var ferdig i mai 2020 med nytt design, nye farger og dels nytt innhold. Sidene har nå universell utforming og finnes på begge målføre, og på engelsk. I tillegg er sentral informasjon tilgjengelig på tolv språk.

### Kontakt med andre myndigheter

Kommisjonens leder deltok i januar, juni og september på Justis- og beredskapsdepartementets etatslederkonferanser og på en personalledersamling i januar. I mars var det etatsstyringsmøte med den administrative ledelsen i departementets sivilavdeling.

Vi har et årlig møte med riksadvokaten, dette fant sted i januar.

Vi har hatt besøk av politisk ledelse ved to anledninger. I januar av statssekretær Kristoffer Sivertsen og i oktober av statssekretær Lars Jacob Hiim, begge ganger sammen med ekspedisjonssjef Fredrik Bøckmann Finstad.

Etter 12. mars har naturlig nok de fleste møter og samlinger vært digitale, og vi har deltatt på flere, som for eksempel konferanser i regi av JustisCERT og Digitaliseringskonferansen.

### Internasjonal kontakt

I februar fikk vi besøk av leder for den engelske gjenopptakelseskommisjonen CCRC, Helen Pitcher.

I juni hadde vi et digitalt møte med kommisjonene i England/Wales/Nord-Irland (CCRC), Skottland (SCCRC), og ikke minst med den nye kommisjonen i New Zealand (NZ CCRC) som fra 1. juli 2020 begynte å ta imot begjæringer om gjenåpning.

Lenker til kommisjonenes hjemmesider:

<https://ccrc.gov.uk/>

<https://www.sccrc.co.uk/>

<https://www.ccrcc.nz/>

### KORO - Kunst i det offentlige rom

I juli 2019 fikk vi beskjed om at Gjenopptakelseskommisjonen var blant 11 institusjoner som hadde fått tildelt et kunstprosjekt.

Kunstnerne Vibeke Slyngstad (f. 1968) og Thorbjørn Sørensen (f. 1961) har begge produsert nye verk spesielt tilpasset Kommisjonens nyoppussede fellesarealer og møterom. Dette har vært et spennende prosjekt som har gitt våre lokaler et løft og skapt økt trivsel.

<https://koro.no/prosjekter/kommisjonen-for-gjenopptakelse-av-straffesaker/>

### Annen aktivitet

Kommisjonen hadde i 2020 et fagseminar for kommisjonen og sekretariatet. Seminaret ble avholdt på Svalbard i februar. På programmet stod møte med sysselmann Kjerstin Askholt og assisterende sysselmann Berit Sagfossen som holdt foredrag om Svalbard om bord på sysselmannens båt Polarsyssel.

Tidligere konstituert sysselmann og nåværende nestleder av kommisjonen, Sven Ole Fagernæs, utfylte bildet med flere foredrag om Svalbard. I tillegg fikk vi et foredrag om arbeidet på Statsministerens kontor av tidligere departementsråd Nina Frisak. Kommisjonsmedlem og professor Timothy Brennen foredro om psykologi og rettssystemet. Vi rakk også et besøk på Svalbard museum før turen gikk hjem til fastlandet.

Noen medarbeidere deltok på frokostmøte om EØS og NAV-sakene i begynnelsen av mars.

### Arbeid med leie av lokaler

Kommisjonens leiekontrakt utløper 28. februar 2022 og vi påbegynte derfor i 2020 arbeidet med å vurdere hvor vi skal være i årene som kommer. Vi har engasjert Statsbygg som konsulent i tråd med Instruks om håndtering av bygge- og leiesaker i statlig sivil sektor.

### Informasjonsvirksomhet

Så vidt mulig imøtekommes forespørsler om foredrag o.l. om kommisjonens virksomhet. Flere arrangementer har blitt avlyst eller utsatt på grunn av korona, og informasjonsvirksomhet i 2020 har begrenset seg til to foredrag.

- I januar holdt kommisjonens leder og nestleder foredrag for juridiske studenter på Wadahl-seminaret.
- I mai holdt leder digitalt foredrag for Oslo Vest Rotaryklubb.

### Mediekontakt

Vi har merket en klar økning av interesse for kommisjonens arbeid i flere medier de siste årene. Det er registrert 754 oppslag om Kommisjonen hos Retriever i 2020, mot 808 i 2019 og 461 i 2018. Vi forbinder dette særlig med «True Crime» serier, bøker eller artikler. Leder har blant annet blitt intervjuet en rekke ganger i radio, TV, aviser og forskjellige podkaster. Kommisjonen legger vekt på å være åpen og tilgjengelig for spørsmål og henvendelser fra journalister.

Kommisjonen har en medie- og informasjonsstrategi som er nedfelt i et særskilt dokument.

På kommisjonens hjemmeside [www.gjenopptakelse.no](http://www.gjenopptakelse.no) finnes informasjon om Gjenopptakelseskommisjonen og regelverket, pressemeldinger, nedlastbart skjema for begjæring om gjenåpning, kommisjonens årsrapporter, anonymiserte kortversjoner av avgjørelser om gjenåpning med mer. I tillegg til bokmål, nynorsk og samisk er sentral informasjon tilgjengelig på tolv språk.

På hjemmesiden er det lagt inn en «presseknapp» der alle kommisjonens avgjørelser i fulltekst er tilgjengelig for mediene i tre måneder.

Alle realitetsavgjørelser fra kommisjonen blir publisert i Lovdata.

Kommisjonens Twitterkonto brukes til formidling av avgjørelser som er lagt ut på kommisjonens hjemmeside, pressemeldinger og informasjon om ledige stillinger i sekretariatet.

## IV. Styring og kontroll i virksomheten

### Internkontroll

Etter § 14 i økonomireglementet skal Gjenopptakelseskommissjonen ha tilfredsstillende internkontroll slik at driften er formåls- og kostnadseffektiv, utføres i samsvar med gjeldende lover og regler og at rapporteringen er pålitelig og nøyaktig. God intern styring innebærer at eventuelle vesentlige avvik forebygges, avdekkes og korrigeres i nødvendig utstrekning. Gjenopptakelseskommissjonen har til vanlig en effektiv internkontroll, og det er i 2020 ikke avdekket vesentlige svakheter i denne. Risikovurdering ble sist foretatt 08.11.2019.

Internkontrollen er utført og dokumentert i det omfang som anses nødvendig ut fra virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse.

Gjenopptakelseskommissjonen er ikke kjent med at det foreligger særlige utfordringer, og ingen konkrete svakheter er avdekket.

### Ny sikkerhetslov

Gjenopptakelseskommissjonen har ingen objekter/infrastrukturer som er særlig viktige for å opprettholde grunnleggende nasjonale funksjoner, og som dermed har betydning for nasjonale sikkerhetsinteresser.

### Saker fra Riksrevisjonen

Kommissjonen har ikke fått noen merknader fra Riksrevisjonen i 2020. Generelt bemerkes at eventuelle merknader fra Riksrevisjonen vil bli gitt høy prioritet. Det samme gjelder eventuell kritikk fra Sivilombudsmannen.

### Inkluderingsdugnad

Gjenopptakelseskommissjonen har fokus på inkluderingsdugnaden ved nyansettelser. Mangfoldserklæringer brukes i stillingsannonsene. I 2020 har kommissjonen hatt følgende tekst i utlysingene:

*«Den statlige arbeidsstyrken skal i størst mulig grad gjenspeile mangfoldet i samfunnet. Gjenopptakelseskommissjonen oppfordrer alle kvalifiserte kandidater uavhengig av bakgrunn og tilhørighet til å søke jobb hos oss. Vi oppfordrer særlig kandidater med nedsatt funksjonsevne eller de som har stått utenfor arbeid og utdanning i en lengre periode til å søke. Opplysninger om dette kan bli brukt til registreringsformål. Vi vil tilrettelegge eventuelle særskilte behov på arbeidsplassen.»*

Vi har også deltatt på seminar og kurs om inkluderingsdugnaden

I tråd med forskrift til statsansatteloven § 6 har vi innkalt søkere som har oppgitt å ha en funksjonshemming, til intervju.

Gjenopptakelseskommissjonen har i 2020 hatt færre enn fem nyansettelser, og skal følgelig ikke rapportere noen prosentandel med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en.

Vi vil fortsette dette arbeidet slik det er beskrevet ovenfor.

### Likestillingsredegjørelse, mangfold og inkluderende arbeidsliv

Gjenopptakelseskommissjonen har som mål å sikre at kommisjonen til enhver tid har riktig bemanning og kompetanse.

Gjenopptakelseskommissjonen har som mål at den skal ha en bedriftskultur basert på likestilling, mangfold og respekt for den enkelte, slik at alle får mulighet til å utvikle sine evner og benytte sin kompetanse. Ved utlysning av ledige stillinger blir det tatt inn en mangfoldserklæring i utlysningsteksten.

Gjenopptakelseskommissjonen har videreført prinsippene i IA-avtalen (inkluderende arbeidsliv) som tar sikte på at alle som vil og kan skal få bidra i arbeidslivet. Kommisjonen har også seniorpolitiske tiltak.

Gjenopptakelseskommissjonens sekretariat ledes av en kvinne, og sekretariatet for øvrig bestod i 2020 av tretten kvinner og to menn, av disse er to kvinner i permisjon. Dette innebærer at kjønnsfordelingen i sekretariatet i 2020 har vært 86 % kvinner og 14 % menn. Samtlige lederstillinger i organisasjonen er besatt av kvinner. Statens målsetting om å oppnå en kvinneandel i lederstillinger på 40 % er dermed oppfylt for sekretariatets del.

Tiltak mot diskriminering, mobbing og trakassering er nedfelt i kommisjonens HMS-plan. Kommisjonen har arbeidet videre med å fastlegge nærmere prosedyrer i varslingsaker.

Sykefraværet i kommisjonens sekretariat er lavt, og på den bakgrunn har kommisjonen ikke hatt behov for å iverksette tiltak for å redusere sykefraværet.

### **V. Vurdering av framtidsutsikter**

Gjenopptakelseskommissjonens kjernevirksomhet er behandling av begjæringer om gjenåpning av straffedommer. Kommisjonen plikter å behandle de begjæringer den mottar, så lenge de er innenfor virksomhetens myndighetsområde.

Gjennom en årrekke har antall begjæringer til Gjenopptakelseskommissjonen vært stabilt, gjennomsnittlig 165 begjæringer om gjenåpning. Med 200 saker mottatt i 2020 var dermed en klar økning i antall saker.

Antall straffedommer i Norge har gått ned fra rundt 20 500 i året i 2015, til 16 900 i 2018 (tall fra SSB i artikkel om straffereaksjoner publisert 12. desember 2019). Også i 2020 rapporteres det om nedgang i antall anmeldelser, hvilket kan ha sammenheng med pandemien og tiltakene mot den. Disse reduksjonene har ikke gitt nedgang i antall begjæringer til kommisjonen, snarere tvert om.

Vi tror det er sannsynlig at antall saker i kommisjonen vil *øke* i de kommende fem år, og at mange av sakene vil være arbeidskrevende.

Noen utviklingstrekk som vil ha betydning i den neste femårsperioden:

### Økt internasjonalisering

EU/EØS-regelverket og internasjonal praksis blir stadig viktigere. NAV-sakene er et eksempel på dette. Kommisjonen har ferdigbehandlet 18 av 32 NAV-saker, og forventer å få inn ytterligere 40 begjæringer fra påtalemyndigheten i 2021. I tillegg kan det komme et uvisst antall saker fra tiden før 2012, jf. NOU 2020:9 Blindsonen - Gransking av feilpraktiseringen av folketrygdlovens oppholds krav ved reiser i EØS-området. Vi avventer foreløpig uttalelsen fra EFTA-domstolen.

Et annet eksempel er Flyktningkonvensjonssakene. Vi har i 2020 hatt fire slike saker, og legger til grunn at når kunnskapen om disse sakene blir mer kjent, vil vi motta flere begjæringer om gjenåpning på dette grunnlaget.

### Teknologisk utvikling/risiko for svikt

Den teknologiske utviklingen har i stor grad muliggjort nettrelaterte overgrep, og det er registrert en betydelig økning i antall nettrelaterte saker hvor fornærmede er under 16 år, jf. STRASAK-rapport 2019. Dette er ofte saker med et stort antall fornærmede, jf. Riksadvokatens kommentar til straffesaksbehandlingen 2019, publ. 14.03.2020. For kommisjonen kan slike saker bli svært arbeidskrevende, de kan kreve styrking av bemanningen og de kan kreve særlig sakkyndighet.

Økt digitalisering medfører også risiko for teknologisk og/eller menneskelig svikt som får betydning i straffesaker. Det vises til Riksadvokatens undersøkelser av saker med rapporter fra Statens vegvesen hvor det kan være feil i rapportene. Det er foreløpig ikke klart hvor mange saker som eventuelt vil bli begjært gjenåpnet, men det er grunn til å tro at det kan være tale om flere titall saker.

### Lov-/regelverks-/praksisendringer i nasjonal rett

Straffeprosessloven § 321 tredje ledd ble opphevet 01.01.2020. Dermed skal også de mest alvorlige sakene vurderes med tanke på ankesiling. Hvilken faktisk betydning dette får vet vi ikke, men det er grunn til å anta at kommisjonen vil kunne få flere begjæringer om gjenåpning i 6-årssaker hvor ankebehandling blir nektet.

Utilregnelighetsreglene er nå endret slik at det åpnes for større grad av skjønn. Kritikken mot lovendringen går på at endringen vil skape mer uklarhet. Dette vil kunne gi et potensial for at flere saker begjæres gjenåpnet.

### Komplekse saker

En utvikling mot omfattende og komplekse saker i domstolene, f.eks. saker som gjelder alvorlig økonomisk kriminalitet og ulike typer organisert kriminalitet betyr også omfattende og komplekse saker for kommisjonen.

### Medieoppmerksomhet

Medieoppmerksomhet om enkeltsaker i kommisjonen gjør at ordningen blir mer kjent og flere begjærer gjenåpning.

### Virkninger av korona-tiltak

Utfordringer med fravær pga. stengte skoler og barnehager, sykefravær, fleksible kontorløsninger og strenge smittevernkrav har påvirket effektivitet og produksjon. Det ser ut til at dette er noe vi må leve med også i 2021.

### Tiltak for å møte utfordringene:

I likhet med domstolene er kommisjonen ikke herre over hvilke, hvor mange eller hva slags saker som kommer inn. Dette gjør at planlegging av tiltak kan være vanskelig.

Erfaringen fra NAV-sakene i 2020, har vist hvor viktig det er med en tett dialog med departementet dersom/når uforutsette hendelser oppstår. Videre er det viktig at organisasjonen er fleksibel med evne til å snu seg raskt ved å øke bemanningen i perioder.

Vi legger til grunn at den rådgivende uttalelsen fra EFTA-domstolen vil komme i første halvår 2021. Vi er forberedt på å ta imot ytterligere NAV-saker i 2021, i tillegg er det andre felt som kan medføre mer arbeid også i 2021. Vi har i 2020 gjennomført ekstra møtedager, og kunne, fordi vi fikk en ekstra bevilgning, engasjere nye medarbeidere for en periode. Dette vil også kunne bli nødvendig i 2021, og dersom antallet begjæringer fortsetter å øke, vil det bli nødvendig for kommisjonen å be om et større budsjett hvis vi skal klare å behandle sakene godt og effektivt.

Det er også sannsynlig at vi i større grad må innhente kompetanse og ressurser som vi ikke besitter selv. Dette kan medføre økt bruk av ekstern sakkyndighet i saker som krever dette, for eksempel digital eller økonomisk kompetanse.

Ved en økt bemanning over lengre perioder, må vi også vurdere endrede kontorbehov, eventuelt se på mer fleksible kontorløsninger innenfor de lokaler vi har i dag.



## **VI. Årsregnskap**

### **Leders kommentar til årsregnskapet 2020**

#### Formål

Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker ble opprettet i 2004 og er administrativt underlagt Justis- og beredskapsdepartementet. Kommisjonen er et uavhengig forvaltningsorgan som fører regnskap i henhold til kontantprinsippet.

#### Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav som er stilt fra Justis- og beredskapsdepartementet i hovedinstruks til virksomheten. Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av kommisjonens disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

#### Vurderinger av noen vesentlige forhold

Gjenopptakelseskommisjonen fikk for 2020 tildelt totalt kr 22 030 000. I tillegg fikk kommisjonen overført kr 370 000 av ubrukt bevilgning fra 2019. Som kompensasjon for lønnsoppgjøret 2019 fikk kommisjonen tildelt kr 67 000. Det vil si at totalt tildelt ramme for 2020 var på kr 22 467 000. Inkludert i dette beløpet er en ekstra bevilgning på kr 1 800 000 til behandling av NAV-sakene, i tillegg fikk vi en ekstra bevilgning til virksomhetens digitaliseringsprosjekt på kr 2 800 000.

Virksomheten kjøper IKT, lønn- og regnskapstjenester fra Sekretariatet for konfliktrådene og har i den forbindelse avgitt en belastningsfullmakt til dem pålydende kr 825 000 på kap. 0468, post 01. Beløpet er benyttet i sin helhet av Sekretariatet for konfliktrådene.

Av dette er kr 178 454 ikke forbrukt. Dette utgjør 0,79 % av totale disponible midler. I tillegg vises det til Finansdepartementets rundskriv R-2/2021 hvor statlige virksomheter som er omfattet av omleggingen av utbetalingsløsningen i DFØ for overtid, reisetid og timelønn, i henhold til Stortingets fullmakt kan overskride driftsbevilgningen sin tilsvarende engangseffekten av omleggingen. Det tas hensyn til denne engangseffekten ved utregning av overført, ubrukt driftsbevilgning til 2021. Dette beløper seg til kr 15 637 for virksomheten.

Kommisjonen har i 2020 hatt 13,61 % årsverk, mot 10,29 % i 2019.

I tillegg til bevilgningen over kap. 468 er bevilgningene på kap. 414 Forlikrådet og andre domsutgifter og kap. 466 Særskilte straffesaksutgifter m.m. stilt til kommisjonens disposisjon. Det vil si at utgifter til forsvarere, bistandsadvokater, tolker eller sakkyndige som er oppnevnt av kommisjonen, er regelstyrte utgifter som ikke belastes kommisjonens budsjett.

#### Forklaring på underforbruk

Kommisjonen har i 2020 fått refusjoner for foreldrepenger og sykemeldinger fra NAV med kr 213 422.

Kommisjonen har et relativt lite budsjett med mange faste kostnader. Lønn, husleie og kjøp av IKT/regnskapsbistand utgjør de største postene. Hvilke kostnader kommisjonen ellers har, beror blant annet på sakstilgangen. Mottar kommisjonen

saker av et større omfang, kan det bli nødvendig med økt utredning og ekstraordinære møter i kommisjonen som igjen vil føre til økte kostnader.

Dette har vært tilfelle i 2020. Vi har arbeidet med flere store og krevende saker, som har krevet flere årsverk i sekretariatet og vi hatt flere møtedager enn vanlig i kommisjonen. Videre mottok vi i fjor 200 saker mot et gjennomsnitt de ti siste år på 162.

Av dette, samt noen utfordringer i forbindelse med korona, har kommisjonen en viss saksrestanse og vi forventer også en økning av antall saker i 2021, bl.a. flere NAV-saker (ca. 40 stk.). Vi ser at dette vil kunne bety at kommisjonen må anmode om økt bevilgning, avhengig av utviklingen. Dette vil vi eventuelt komme tilbake til. Kommisjonen har i 2020 fått refusjoner fra NAV med kr 213 422. Dette er en følge av foreldrepenger og sykemeldinger. I tillegg har kommisjonen hatt besparelser som følge av at flere ansatte som er tilsatt i fulltidsstillinger har hatt midlertidig redusert arbeidstid av ulike årsaker.

#### Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for virksomheten. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert pr. d.d. Revisjonsberetningen vil bli gjort tilgjengelig på virksomhetens hjemmeside [www.gjenopptakelse.no](http://www.gjenopptakelse.no) så snart den er offentlig tilgjengelig.

Oslo, 15. februar 2021

Siv Hallgren  
Leder

*Dokumentet er elektronisk godkjent*

## Regnskapsprinsipper

Årsregnskap for Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Finansdepartementets rundskriv R-110 gir midlertidige unntak fra bestemmelser om økonomistyring i staten, for at utbetaling av lønn til statsansatte kan skje til rett tid under virusutbruddet og for at betaling til leverandører kan skje før forfall. Virksomheten har ikke hatt behov for å benytte disse unntakene i 2020.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet
- d) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "Netto rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

## Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

## Artskontorapporteringen

Oppstillingen av artskontorapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Regnskapstall i bevilgnings- og artskontorapportering med noter viser regnskapstall rapportert til statsregnskapet. I tillegg viser noten til artskontorapporteringen Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen bokførte tall fra virksomhetens kontospesifikasjon i kolonnen Spesifisering av bokført avregning med statskassen. Notene viser forskjellen mellom beløp virksomheten har bokført på eiendels- og gjeldskontoer i virksomhetens kontospesifikasjon (herunder saldo på kunde- og leverandørreskontro) og beløp virksomheten har rapportert som fordringer og gjeld til statsregnskapet og som inngår i mellomværendet med statskassen.

Virksomheten har innrettet bokføringen slik at den følger kravene i bestemmelser om økonomistyring i staten. Dette innebærer at alle opplysninger om transaksjoner og andre regnskapsmessige disposisjoner som er nødvendige for å utarbeide pliktig regnskapsrapportering, jf. bestemmelsene punkt 3.3.2, og spesifisering av pliktig regnskapsrapportering, jf. bestemmelsene punkt 4.4.3, er bokført. Bestemmelsene krever blant annet utarbeiding av kundespesifisering og leverandørspesifisering. Dette medfører at salgs- og kjøpstransaksjoner bokføres i kontospesifikasjonen på et tidligere tidspunkt enn de rapporteres til statsregnskapet, og innebærer kundefordringer og leverandørgjeld i kontospesifikasjonen.

**Virksomhet:** Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker

## Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2020

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2020	Merutgift (-) og mindreutgift
0466	Særskilte straffesaksutgifter m.m.	01	Driftutgifter	B	0	1 396 299	
0468	Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker	01	Driftutgifter	A, B	22 467 000	21 463 546	1 003 454
1633	Nettoordning for mva i staten	01	Driftutgifter		0	910 534	
<i>Sum utgiftsført</i>					22 467 000	23 770 379	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling*	Regnskap 2020	Merinntekt og mindreinntekt(-)	
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse	0	18 700		
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift	0	2 088 244		
<i>Sum inntektsført</i>					0	2 106 944	

### Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

21 663 435

### Kapitalkontoer

60087201	Norges Bank KK /innbetalinger				215 937	
60087202	Norges Bank KK/utbetalinger				-21 649 682	
704485	Endring i mellomværende med statskassen				-229 690	
<i>Sum rapportert</i>					0	

### Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

		31.12.2020	31.12.2019	Endring
xxxxxx	[Aksjer]	0	0	0
0	Mellomværende med statskassen	-772 707	-543 017	-229 690

\* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter (gjelder både for utgiftskapitler og inntektskapitler). Se note B *Forklaring til brukte fullmakter* og beregning av mulig overførbart beløp til neste år for nærmere forklaring.

**Virksomhet:      Kommissjonen for gjenopptakelse av straffesaker**

<b>Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter</b>			
<b>Kapittel og post</b>	<b>Overført fra i fjor</b>	<b>Årets tildelinger</b>	<b>Samlet tildeling</b>
046801	370 000	22 097 000	22 467 000
xxxxxx			0
xxxxxx			0
xxxxxx			0

**Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år**

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Fullmakt til å overskride bevilgning med overtid, reisetid og timelønn for november 2020*	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
046801		1 003 454	-825 000	178 454				15 634	194 088	1 104 850	194 088
xxxx21	"kan nyttes under post 01"			0					0	[5% av årets tildeling i note A]	
xxxx21				0					0	[5% av årets tildeling i note A]	
xxxx45				0					0		
xxxx45	"kan overføres"			0					0		
xxxx70				0	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	0	[Sum årets og fjorårets tildeling]	
xxxx75	"overslagsbevilgning"			0	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell			

\*Denne kolonnen er kun aktuell for virksomheter som er lønnskunde av DFØ og som er berørt av omleggingen av utbetalingsløsningen i DFØ. DFØ har i 2020 endret utbetalingsløsningen for overtid, reisetid og timelønn. Dette medfører at virksomheter som er lønnskunder av DFØ for regnskapsåret 2020 vil utbetale overtid for 13 måneder (november og desember 2019 og januar til november 2020). Berørte virksomheter har fått fullmakt til å overskride bevilgning i 2020 tilsvarende engangseffekten knyttet til omlegging av utbetalingsløsningen i DFØ.

\*\*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Opplysninger om avgitte belastningsfullmakter på inntektskapitler\*

Kapittel og post	Merinntekt og mindreinntekt (-)	Inntektsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter (+)	Merinntekt og mindreinntekt (-) etter avgitte belastningsfullmakter
3xxxxx			0
xxxxxx			0
xxxxxx			0

\* Denne delen skal kun fylles ut og presenteres av virksomheter som har avgitt belastningsfullmakter på inntektskapitler.

**Forklaring til bruk av budsjettfullmakter**

**Avgitte belastningsfullmakter (utgiftsført av andre)**  
 Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker har gitt belastningsfullmakt til Sekretariatet for konfliktrådene pålydende kr 825 000 kap 0468, post 01. Beløpet er benyttet i sin helhet av Sekretariatet for konfliktrådene.

**Mulig overførbart beløp**  
 Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesakers utbrukte bevilgning på kap, 0468, post 01 beløper seg til kr 194 088.

**Bevilgninger over andre budsjettkapitler**  
 Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker har i tillegg til bevilgning på kap. 0468, post 01 bevilgninger til disposisjon på kap. 0414 Forliksråd og andre domsutgifter og kap. 0466 Særskilte straffesaksutgifter m.m.. Bevilgningen disponeres i tråd med regelverket for den regelstyrte ordningen.

**Virksomhet: Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker**

**Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2020**

	Note	2020	2019
<b>Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet</b>			
Innbetalinger fra gebyrer		0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer		0	0
Salgs- og leieinntekter		0	0
Andre inntekter		0	0
<i>Sum inntekter fra drift</i>		0	0
<b>Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet</b>			
Utbetalinger til lønn	1	16 808 474	12 842 980
Andre utbetalinger til drift	2	5 727 529	5 272 647
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		22 536 004	18 115 627
<b>Netto rapporterte driftsutgifter</b>		<b>22 536 004</b>	<b>18 115 627</b>
<b>Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet</b>			
Innbetaling av finansinntekter		0	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		0	0
<b>Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet</b>			
Utbetaling til investeringer	3	323 841	182 861
Utbetaling til kjøp av aksjer		0	0
Utbetaling av finansutgifter		0	0
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		323 841	182 861
<b>Netto rapporterte investerings- og finansutgifter</b>		<b>323 841</b>	<b>182 861</b>
<b>Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</b>			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.		0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
<b>Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</b>			
Utbetalinger av tilskudd og stønader		0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		0	0
<b>Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *</b>			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		18 700	14 700
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		2 088 244	1 591 279
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		910 534	602 199
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		-1 196 410	-1 003 781
<b>Netto rapportert til bevilgningsregnskapet</b>		<b>21 663 435</b>	<b>17 294 707</b>
<b>Oversikt over mellomværende med statskassen **</b>			
<b>Eiendeler og gjeld</b>		<b>2020</b>	<b>2019</b>
Fordringer		0	0
Kontanter		0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank		0	0
Skyldig skattetrekk og andre trekk		-772 707	-543 017
Skyldige offentlige avgifter		0	0
Annen gjeld		0	0
<b>Sum mellomværende med statskassen</b>	4	<b>-772 707</b>	<b>-543 017</b>

\* Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.

\*\* Spesifiser og legg til linjer ved behov.

**Kontrollsum:**

21 663 435

21 663 435

0



**Virksomhet: Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker**

**Note 1 Utbetalinger til lønn**

	<b>31.12.2020</b>	<b>31.12.2019</b>
Lønn	10 904 989	8 993 364
Arbeidsgiveravgift	2 088 244	1 591 279
Pensjonsutgifter*	1 284 334	1 064 355
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-213 422	-36 449
Andre ytelser	2 744 330	1 230 429
<b>Sum utbetalinger til lønn</b>	<b>16 808 474</b>	<b>12 842 980</b>
<b>Antall utførte årsverk:</b>	13,61	10,29

**\* Nærmere om pensjonskostnader**

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats for 2020 14,00 prosent. Premiesatsen for 2019 var 14,00 prosent.

**Virksomhet: Kommissjonen for gjenopptakelse av straffesaker**

**Note 2 Andre utbetalinger til drift**

	<b>31.12.2020</b>	<b>31.12.2019</b>
Husleie	2 009 871	2 128 016
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	10 074
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	288 163	291 050
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	0	0
Mindre utstysanskaffelser	52 488	72 805
Leie av maskiner, inventar og lignende	0	0
Kjøp av konsulenttenester	2 230 775	1 379 620
Kjøp av andre fremmede tenester	239 740	253 673
Reiser og diett	126 451	310 278
Øvrige driftsutgifter	780 042	827 132
<b>Sum andre utbetalinger til drift</b>	<b>5 727 529</b>	<b>5 272 647</b>

**Virksomhet: Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker**

**Note 3 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer**

	<b>31.12.2020</b>	<b>31.12.2019</b>
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	0	0
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	323 841	182 861
<b>Sum utbetaling til investeringer</b>	<b>323 841</b>	<b>182 861</b>

	<b>31.12.2020</b>	<b>31.12.2019</b>
<i>Utbetaling til kjøp av aksjer</i>		
Kapitalinnskudd	0	0
Obligasjoner	0	0
Investeringer i aksjer og andeler	0	0
<b>Sum utbetaling til kjøp av aksjer</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

**Virksomhet: Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker****Note 4 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.****Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen**

	<b>31.12.2020</b> Spesifisering av <u>bokført</u> avregning med statskassen	<b>31.12.2020</b> Spesifisering av <u>rapportert</u> mellomværende med statskassen	Forskjell
<b>Finansielle anleggsmidler</b>			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
<i>Sum</i>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Omløpsmidler</b>			
Kundefordringer	0	0	0
Andre fordringer	0	0	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
<i>Sum</i>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Langsiktig gjeld</b>			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Kortsiktig gjeld</b>			
Leverandørgjeld	10 961	0	10 961
Skyldig skattetrekk	-772 707	-772 707	0
Skyldige offentlige avgifter	0	0	0
Annen kortsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	<b>-761 746</b>	<b>-772 707</b>	<b>10 961</b>
<b>Sum</b>	<b>-761 746</b>	<b>-772 707</b>	<b>10 961</b>

\* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 8 B

**Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler**

	Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balanseført egenkapital i selskapet	Balanseført verdi i regnskap*
<i>Aksjer</i>							
Selskap 1							
Selskap 2							
Selskap 3							
<b>Balanseført verdi 31.12.2020</b>							<b>0</b>

\* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balanseført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.